

BRĪVĀ LATVIJA

ISSN 0934-6759

APVIENOTĀ **LONDONAS AVIZE** UN **LATVIJA**

2014. gada 6. decembris - 12. decembris

Nr. 46 (1368)

Lasiet tīmeklī!
www.brivalatvija.lv

Sajūta kā Dziesmu svētkos

Hamburgā svin 50 gadus kopš Pirmajiem Eiropas latviešu Dziesmu svētkiem ar latviešu koŗu sadziedāšanos

ANDRIS ZEMĪTIS

1964. gadā notika Pirmie Eiropas latviešu Dziesmu svētki. Toreiz, pirms 50 gadiem, Hamburgā sabrauca latviešu dziedātāji, dejotāji, mūziķi un citu mākslas veidu pārstāvji no daudzām Eiropas valstīm. Pirmo Eiropas latviešu Dziesmu svētku kopkorī sadziedājās ap 400 dziedātāju. Šī latviešu trimdas kultūras vēsturē nozīmīgā notikuma 50 gadu jubileju 15. novembrī Hamburgas latvieši kopā ar saviem viesiem svinēja ar lieliskiem sadziedāšanās svētkiem. Un svinēja ne tikvien to - reizē svinēja arī Latvijas valsts 96. dzimšanas dienu un Hamburgas baltiešu koŗa *Balticoro* piecu gadu jubileju. Hamburgā šogad bija trejādi svētki.

15. novembrī uz Pirmo Eiropas latviešu Dziesmu svētku pilsētu - Hamburgu - bija atbraucis Londonas latviešu koris ar trim diriģentiem - Liliju Zobens, Lesliju Īstu un Andru Īstu. Latviešu jauktais koris *Ziemeļjūra* no Nīderlandes bija ieradies ar diriģenti Annu Fogelmani, Stokholmas latviešu koris ar diriģenti Gaidu Rulli, bet Berlīnes latviešu koris ar savu diriģenti Inesi Krastiņu.

Visu dienu sabraukušo koŗu dziedātāji mēģinājumos sadziedājās gan pa atsevišķiem koŗiem, gan visiem kopā dziedot.

Apvienotais koris (Berlīne, Londona, Nīderlande, Stokholma, Hamburga) // Foto: Marco Müller

Tā pilnveidojās vakara programma.

Koncerta sākuma daļā katrs koris atsevišķi atskaņoja dažas dziesmas. Iestarpināts bija Rasma Cipules stāstījums par Pirmo Eiropas latviešu Dziesmu svētku tapšanu, par lielo apņēmību un materiālās atbildības uzņemšanos situācijā, kad nebija iespējams droši paredzēt ne aktīvo dalībnieku, ne klausītāju un skatītāju skaitu. Rasma Cipule ir vienīgā no toreizējās rīcības komitejas, kuŗa vēl ir mūsu vidū. Izrādījās,

LR goda konsule Sabine Zommerkampa-Homane // Foto: Marco Müller

ka Stokholmas latviešu koŗa diriģente Gaida pati aktīvi piedalījies Pirmajos Dziesmu svētkos - kā četrgadniece bērnu rīta koncertā.

Latvijas Republikas goda konsule Hamburgā Sabine Zommerkampa-Homane atklāja koncerta otro daļu ar sveicieniem un īsu stāstu par savu darbu latviešu mūzikas populārizēšanā. Atkārtoti viņa izkārtojusi Kuldīgas meiteņu koŗa *Cantus* koncertu braucienus uz Vāciju un Ķīnu, kā arī sieviešu ansambļa *Latvian Voices* koncertus Hamburgā.

Un tad ar himnas nodziedāšanu sākās apvienoto koŗu koncerts. Skanēja vareni. Programma bija daudzveidīga. Skanēja gan tautas, gan mākslas dziesmas. Netrūka ne senākos Dziesmu svētkos bieži dziedāto dziesmu, piemēram, Jāzeps Vītola "Gaismas pils", Emiļa Melngaiļa "Senatne" un Jaņa Cimzes "Rīga dimd", ne neseno Dziesmu svētku iecienīto un klausītājus ne mazāk aizraujošo dziesmu, piemēram, Raimonda Paula "Manai dzim-

tenei" un Mārtiņa Brauna "Saule, pērkons, Daugava". Programma bija sastādīta Dziesmu svētku zīmē, un klausītāji to tā arī izjuta, atzīstot, ka viņiem pēc ilgiem laikiem atkal bijusi tāda sajūta kā Dziesmu svētkos.

Koncerta nobeigumā baltiešu koŗa *Balticoro* dziedātāji sumināja savu diriģentu Gintu Rāceni, pasniedzot viņam, koŗa dibinātājam, klišģeri koŗa piecu gadu jubilejā. Jauktais koris *Balticoro* dzied skaņdarbus visās trīs baltiešu valodās. Dziedātāji ir pārsvarā latvieši, bet koŗī dzied arī lietuvieši, igauņi, krievi un vācieši.

Koncerta zāli piepildīja apmēram 120 dziedātāju un vēl vairāk klausītāju. Koncertam pieslēdzās kopā dziedāšana līdz pusnaktij un tad vēl dejošana līdz agrai rītu stundai. Latviešu biedrība Hamburgā un koris *Balticoro* var atskatīties uz dižiem svētkiem, kuŗos vienā reizē nosvinēja trīs pagātnes notikumus un priecināja gan atbraukušos viesus, gan vietējos latviešus.

Briselē
"Rīga dimd"
un tiek iedegta
Rīgas dāvinātā
egle

(3. lpp.)

Pēteris Grestes
lietā - cerību
stariņš

(3. lpp.)

Nav ko zīlēt...

(5. lpp.)

Rietumiem
nav gribasspēka
pretstāvei

(6. lpp.)

Demokratijai ir
pienākums sevi
aizstāvēt

(7. lpp.)

"Trīs zvaigznes
tavās rokās"

(9. lpp.)

Mūzejs, kur māca
sevi pasargāt

(10. lpp.)

RADI UN DRAUGI

VIESNĪCA ★★★★★

WWW.HOTELRADIUNDRUGI.LV

MĀRSTAĻU IELA 3 | RĪGA LV1050 | LATVIJA | +371 6782 0200

LAIPNI LŪGTI RĪGĀ, ANGLIJAS DAUGAVAS VANAGU FONDA VIESNĪCĀ "RADI UN DRAUGI"!

LATVIEŠI LIELBRITANIJĀ

Latvijas pašvaldību sociālie darbinieki pie latviešiem Anglijā

INESE AKERMANE

Tukuma novada pašvaldība, atsaucoties uz *Peterborough* Latviešu biedrības aicinājumu sniegt konsultācijas kopienā dzīvojošiem Latvijas iedzīvotājiem, atbalstīja Tukuma novada Bāriņtiesas priekšsēdes Agneses Vembres un Tukuma novada pašvaldības aģentūras „Tukuma novada sociālais dienests” direktores vizīti *Peterborough*. Vizīti organizēja un pašvaldības pārstāves uzņēma *Peterborough*

Latviešu biedrības vadītāja Iveta Sūna.

Pašvaldības pārstāvjiem bija iespēja iepazīties ar *Peterborough* Latviešu biedrības aktivitātēm. Ir izveidota *Peterborough* latviešu skoliņa „Pūcītes akadēmija”, kurā bērniem līdz ar dzimtas valodas apguvi ir iespēja satikties, komunicēt, svinēt svētkus. 4. maijā noorganizētas Latvijas Kultūras dienas. Ikdienā tiek rīkoti dievkalpojumi latviešu valodā, atvērta teātra studija, ir iespējas apmeklēt drāmas grupu, piedalīties kopīgu svētku svinēšanā un tradīciju uzturēšanā. Izveidots un uzturēts profils sociālajos tīklos *Facebook.com*.

Tieši biedrības aktivitātēs izskanējusi tautiešu vajadzība pēc padoma, atbalsta nesakārtotu jautājumu risināšanā Latvijā. Gan sociālajos tīklos, gan bied-

rības rosībās iedzīvotāji tika aicināti pieteikties uz konsultācijām.

Jautājumi, kas cilvēkiem bija svarīgi:

- Latvijas valsts sniegtie sociālie pabalsti – kas notiek ar piešķirto pabalstu, ja persona jau ilgāku laiku dzīvo citā valstī;

- kā sakārtot attiecības ģimenē – laulības šķiršana, saskarsme ar nepilngadīgajiem bērniem, vecāku tiesības pieņemt svarīgus lēmumus;

- kur saņemt palīdzību, ja valsts, kurā ģimene uzturas, izvirza nesaprotamas prasības bērnu tiesību nodrošināšanā;

- kas notiek ar saistībām Latvijā, ja persona ilgstoši izbraukusi no valsts u.c.

Sakopojot konsultācijās pārrunāto, galvenās problēmas, cilvēkiem dzīvojot svešātnē, ir kat-

ras tautas kultūras īpatnības, katras valsts likumdošanas un atbalsta sistēmas dažādība, iebraukušajiem nav tik labas valodas zināšanas, nav informācijas par pieejamiem pakalpojumiem.

Lai pārrunātu konstatētās problēmas un meklētu sadarbības iespējas, A. Vembrei un I. Balgalvei tika organizēta tikšanās *Peterborough* Pilsētas domē, Sociālo jautājumu departamentā. Sarunā piedalījās gan bērnu tiesību aizsardzības, gan ģimenes atbalsta jomas pārstāvji. Pierdzētais iezīmēja sarežģītu šodienas situāciju – cilvēks joprojām ir Latvijas iedzīvotājs, – gan pilsoniskā piederība, gan deklarētā dzīvesvieta, gan dažādas saistības ar valsti – īpašumi, krediti... Uz kādu mirkli viņš kļūst par citas valsts iedzīvotāju – darba attiecības, dzīvesvieta, tiek dibi-

nātas ģimenes, dzimst bērni, nepieciešams nodrošināt izglītību... Ir nesakārtotas lietas Latvijā, to starp attiecības ar ģimenes locekļiem, bērniem, kas vēl joprojām dzīvo Latvijā. Abas puses – gan Latvijas valsts, gan šajā situācijā Anglija ir iesaistītas problēmu risināšanā. Lai risinājums būtu veiksmīgāks, starp valstīm ir nepieciešams veidot dažādas sadarbības formas. Viena no šīm formām ir vietējās kopienas nacionālās organizācijas – *Peterborough* Latviešu biedrība, kā arī informācijas apmaiņa starpvalstu līmenī.

Satikšanās *Peterborough* sniedza daudz emociju, pārdomu. Prieks par mūsu tautiešiem, par latviskā spēka uzturēšanu un vairošanu. Sajūta palika pārliecinoša – ikviens no satiktajiem grib atgriezties Latvijā.

LATVIEŠI ZVIEDRIJĀ

VALENTINE LASMANE

Latviešu pensionāru rosmes šoruden Stokholmā

Tā ir Latviešu pensionāru apvienības valde, kas rūpējas par visu, – meklē telpas sanāksmēm, gādā par programmas saturu un dalībnieku labsajūtu, – un viss par pliku velti! (Tā nav norma Zviedrijā!) – 2. septembrī bija noorganizēts izbraukums ar kuģi uz Drotningsholmu un turienes krāšņo parku. Vasaras nogales skaistums papildināja priecīgo gaisotni, un laiks pagāja nemat – čalojot, tērgājot, klāstot un stāstot. – Mēneša beigās – 30. septembrī mūs aicināja uz rakstnieka Viļa Plūdoņa 130 gadu piemiņu. Filoloģe Mirdza Krastiņa atjaunināja mūsu zināšanas par rakstnieka dzīvi un plašo darbu dažādos lirikas žanros. Stāstījumu papildināja citas piecas pensionāres, nolasot savus mīļākos dzejoļus un balādes, un viens otrs šādā noskaņā varēja iegrimt jaunības laika apcerē. Bet, kad Rīgas 1. ģimnaziju beigušais Gunārs Zvejnieks nolasīja abiturientu grāmatā publicētas kāda skolnieka atmiņas par skolotāju Plūdoni, iepriekšējam sentimentam bija jākļūst par smaidu. Visu nolīdzināja Gunāra vadībā nodziedātā dziesma ar Plūdoņa vārdiem „Tev mūžam dzīvot, Latvija!”

Nākamais saiets 30. oktobrī bija pavisam ar citu ievirzi. Mūs apciemoja Latvijas pašvaldības uzņēmuma SIA *Rīgas meži* valdes priekšsēdis Aivars Tauriņš. Viņš mūs ieveda tagadnes Latvijā un tās industriāli komerciālā darbībā zaļajā dabā – mežos. Sākumā dzirdējām nedaudz par uzņēmuma senvēsturi. Izrādās, ka Rīgas pilsēta savus pirmos meža gabalus dabūjusi dāvanā no bīskapa Alberta ap 1225. gadu. Arī vēlākos gadsimtos nākuši

dāvinājumi. Sevišķi dāsni bijis zviedru karalis Gustavs II Ādolfs, dāvinādams Rīgai Limbažu, Salaspils un Ogres novada mežus, bet pēcāk pati Rīgas rāte rūpējusies par mežu paplašināšanu.

Pārlecot uz Jauno laiku vēsturi, lai neaizmirstam, ka Padomju Savienībā visi īpašumi bija likvidēti un Rīgas meži piederēja valstij. Bet, nonākot jaunā konstellācijā, Rīgas pilsēta 1998. gadā atguva īpašuma tiesības uz visiem saviem Ulmaņa laika īpašumiem. Tika nodibināta Mežu pārvalde, kas 2003. gadā izveidoja Rīgas pašvaldības aģentūru, ko savkārt reorganizēja 2007. gadā par uzņēmumu SIA *Rīgas meži*. Referents nedaudz salīdzināja mūsu stāvokli ar citām Eiropas valstīm, uzsverot, ka Eiropā meži aizņem caurmērā 33% sauszemes teritorijas valstī, bet Latvijā mežu ir 52% no visas zemes. Mums visizplatītākās koku sugas ir priede (29%), bērzs (30%), egle (17%), baltalksnis (10%), pārējie – apse un citas sugas. Puse no visiem mežiem pieder Latvijas valstij un otra puse – privātiem īpašniekiem. To visvairāk ir Vidzemē un Latgalē, bet, kopā skaitot, vairāk nekā 140 tūkstoši. Lielākā daļa esot nelieli meži – tie (mazāki par 20 ha) pieder 92% īpašnieku.

Maza atkāpe: kad es pirms 15 gadiem aizbraucu uz savas bērnības vasaru vietu – tēva dzimtmāju Siguldas pagasta „Grotos”, kur arī toreiz bija privāts mežs Gaujas augstajā krastā, tur tagad ieraudzīju citu par citu skaištākas savrupmājas...

Uzņēmumam *Rīgas meži* pieder 58 tūkstoši hektaru mežu, un tas ir otrs lielākais mežu ap-

No kreisās: Zviedru ciemīte no *Äldrenämnden Cathrine Engbo*, direktors Aivars Tauriņš, *Rīgas meži* un Diāna Krūmiņš-Engstedt, LPA priekšsēde pensionāru saietā 30. oktobrī

saimniekotājs Latvijā. Lielākā daļa mežu – 64% tiek izmantoti koksnes ieguvei. Bet ļoti svarīga ir kvalitatīva mežu atjaunošana, kad ņem talkā zinātnes un tehnoloģijas jaunākos atradumus. Sadarbībā ar Mežzinātnes institūtu *Silava* ierikota kokzāģētava un kokaudzētāja *Norupe*, kur tika atlasīti ģenētiski augstvērtīgāko priežu pēcnācēji. Tās bija priedes ar taisnu stumbru bez zariem. 2012. gadā no tām ievāca pirmo sēklu ražu, ko iestādīja īpašās kūdras kasetēs (pēc Skandināvijas metodes). Jau 2014. gadā šīs kasetes ar paaugušiem dēstiem varēja ar īpašiem stobriem iedēstīt zemē iepriekš sagatavotās vaģās. Izaugušas priedes 80 gadu vecumā sasniegšot 120 gadu veco priežu izmērus, – nez vai mūsu mazbērni to piedzīvos?

Mežus apsaimnieko piecas mežniecības ar 32 mežsargu apgaitām. Lielākā ir **Tīreļu** mežniecība ar 23 tūkstošiem hektaru, kas atrodas Daugavas kreisajā krastā, ar Cenas tīreli (veidojies pirms 4000 gadiem); **Gaujas** mežniecība ar Piejūras dabas parku, kur ligzdo zaļā vārna, ūpis, pupuķis; **Daugavas** mežniecība ar Ogres Kangaru kalnu grēdu, kur aug aizsargājamo augu sugas; **Katrinē** mežniecība, kur aug daudz ozolu un platlapu koku, un **Rīgas** mežniecība, kur netiek iegūta koksne. Šo plašo teritoriju apsaimniekošanai vajadzīgi dažādi darbības virzieni: pamežu kopšana, grāvju, stīgu uzturēšana, aizsardzība pret kaitēkļiem, ugunsgrēku profilakse, sadzīves atkritumu izvešana. Līdz ar šiem uzdevumiem paplašināta arī komerc-

darbība kokaudzētavā un kokzāģētavā, kur jau divās maiņās strādā ar būvmateriāliem. Uzņēmums lepojas, ka Nacionālās operas skatuves grīdas remontam izmantoti speciāli šim uzdevumam ražoti dēļi no A klases bezzaru balķiem, kas nākuši no t. s. *pinus rigensis* (Rīgas priede). Referents paskaidroja, ka *pinus rigensis* jau vairākus gadsimtus pasaulē pazīstami kā īpaši augstvērtīgi un elastīgi kokmateriāli. Jāpiebilst, ka kopš 2009. gada *Rīgas meži* apsaimnieko arī Mežaparku, turklāt pārņemot rūpes par Rīgas dārziem un parkiem, lai pilsētniekiem uzlabotu sociālo labklājību. Mežaparkā vēl ir daudz darāmā. Ir asfaltēti celiņi, var braukt, sportot un nūjot, bet nav kur novietot automašīnas. Nav ēkas, kur pēc sportošanas nomazgāties, pārgērbties. Ieceru un nodomu ir daudz, bet visu nevar ne izstāstīt, ne arī uzrakstīt.

„Mums vīzija ir tāda: palielināt mežu ekoloģisko, ekonomisko un ne mazāk arī sociālo vērtību,” sacīja referents un pasniedza mūsu apvienības vadītājai Dianai mazu četrstūrainu *pinus rigensis* klucīti par piemiņu, pretī saņemot grāmatu „Mēs nebraucām uz Zviedriju, lai kļūtu par zviedriem” kopā ar auditorijas sirsniņiem aplausiem. Runas un čalas vēl ilgi nebeidzās pie ēdienu galdiem, bet, iznākot Stokholmas centrā pēcpusdienas sastrēguma stundā, tā iegribējās ieelpot svaigo, īpato priežu meža gaisu...

Paldies Sarmītei un Dagnijai par brošūru un tīmekļa izrakstiem – tie man rakstā nostiprināja skaitļus un procentus.

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 3. lpp.)

“Lai gan Latvijā zinātnei ir vismazākais finansējums Eiropas Savienībā, Latvijas augstskolu, zinātnisko institūtu un pētniecības centru darba grupu un individuālo pētnieku sasniegumi ir starp labākajiem pasaulē. Novērtējot līdz šim zinātnē paveikto, kā arī iedvesmojot darba turpināšanā, Borisa un Ināras Teterevu fonds piešķir prēmijas spožākajiem prātiem - LZA Lielās medaļas ieguvējiem,” sacīja Borisa un Ināras Teterevu fonda direktors Mareks Indriksons.

Projekts likumam par Brīvības pieminekli un Rīgas Brāļu kapiem

Saeima pirmajā lasījumā atbalstīja Brīvības pieminekļa un Rīgas Brāļu kapu likuma projektu. Tā mērķis ir nodrošināt Brīvības pieminekļa un Rīgas Brāļu kapu saglabāšanu un to vērtībai atbilstošas cieņas izrādīšanu. Abu Latvijas simbolu īpašās aizsardzības zonā paredzēts liegt darbības vai organizēt norises, kas vērstas uz agresīvu konfrontāciju. Likums radīts, lai aizsargātu un nodrošinātu pienācīgu cieņas un goda izrādīšanu, kā arī šo pieminekļu saglabāšanu un nodošanu nākamajam paaudzēm.

Aicina iemūžināt pulkveža Januma piemiņu

Daugavas Vanagus dibināja 1945. gada 28. decembrī Cēdelgēmas gūstekņu nometnē Beļģijā. Leģendārais pulkvedis Vilis Janums (1894-1981) kļuva par organizācijas pirmo vadītāju. Tuvojoties šā notikuma 70 gadu jubilejai, Daugavas Vanagu Ministere kopā aicina iemūžināt pulkveža Januma piemiņu Latvijas Okupācijas muzeja *Nākotnes namā*.

Pulkveža Januma ģimene 1944. gadā. Attēlā no labās: pulkvedis Janums, meita Velta, kundze Līna, dēls Linards // Foto no Okupācijas muzeja fondiem

Pulkvedis ir atgriezies Latvijā un pelnīti atdusas Brāļu kapos. Latvijas Okupācijas muzeja jaunā, mūsdienīgā ekspozīcija arī turpmāk Pulkveža mazdēlu un mazmazdēlu paaudzēm stāstīs un mācīs gan par Latvijas valstij un tautai nodarītiem noziegumiem, gan par tautas pretošanās garu un cīņām par brīvību.

Cēsu pašvaldība dodas pie cēsniekiem Īrijā

Cēsu pašvaldība devusies otrajā vizītē pie saviem novadniekiem ārzemēs. Papildinot iepriekšējo vizīti Apvienotajā Karalistē, kas notika šā gada maijā, šoreiz tika apciemoti cēsnieki Īrijā.

Tikšanās ar tautiešiem notika 5. decembrī Īrijas pilsētā *Carrickmacross*, 6. un 7. decembrī Cēsu novada priekšsēdi Jāni Rozenbergu varēja satikt Dublinā dzīvojošie cēsnieki. Galvenais vizītes mērķis bija iepazīšanās ar cēsnieku dzīvi Īrijā, kontaktu izveide, informācijas sniegšana par pēdējos gados Cēsīs paveikto, kā arī par iespējām attīstīt uzņēmējdarbību.

Latvijas „melnajā sarakstā” augsta Krievijas amatpersona

Rīgā bija ieradies Krievijas Nacionālās enerģētiskās drošības fonda direktors un Maskavas Valsts universitātes Lietiskās poli-

toloģijas katedras vadītājs Konstantīns Simonovs. Viesim bija ielānāta dalība publiskā diskusijā par tematu „Gāzes karš – vai trešā pasaules kara ievads?”. Taču Latvijas iekšlietu ministrs Richards Kozlovskis īsi pirms diskusijas sākuma Simonovu iekļāva „melnajā sarakstā”, un tās pašas dienas pēcpusdienā viņš tika izraidīts no Latvijas.

Krievijas Ārlietu ministrija sniedza paziņojumu, ka Simonova izraidīšana nepalik bez atbildes. Uzreiz pēc Simonova izraidīšanas Krievijas televīzijas kanāli publiskoja informāciju par Latvijas pilsoņa Alekseja Holostova izraidīšanu no Krievijas.

Latvija pārstāvēta Tautu parādē Kornvolā

29. novembrī Latvijas vēstniecība Kanadā piedalījās daudz kultūru festivālā „Tautu parādē” Kornvolas pilsētā. Visas dienas garumā notika dažādas aktivitātes, piemēram, valstu karogu skate, tautasdeju un mūzikas uzvedumi. Latvijas vēstniecības darbinieki apmeklētājus iepazīstināja ar Latvijas vēsturi un kultūru. Interentus aicināja arī apmeklēt Latviju, lai izbaudītu Latvijas viesmīlību, iepazītu tās cilvēkus, kultūru, dabu un kulināriju. Apmeklētāji tika cienāti ar „Laimas” šokolādes konfektēm un maiznīcas „Liepkalni” rudzu maizes saldumiem.

Kornvolā notiekošā ikgadējā „Tautu parādē” ir labdarības sarīkojums, kurā mērķis ir rast papildu līdzekļus cilvēkiem ar attīstības grūtībām, tā sniedzot atbalstu viņu ikdienā. „Tautu parādē” aizsākās 2007. gadā, un šobrīd tā ir kļuvusi par nozīmīgu kultūras notikumu, saņemot pilsētas vadības, vietējo uzņēmēju, sabiedrības un ārvalstu vēstniecību atbalstu.

Iepazīstina ar MAREUNROL'S modes dizainu

25. novembrī par godu Latvijas Republikas proklamēšanas 96. gadadienai Latvijas vēstniece Beļģijā un Luksemburgā Lelde Līce-Līcīte un Latvijas goda konsuls Luksemburgā Anrī Dīderichs organizēja pieņemšanu, kurā klātesošie tika iepazīstināti arī ar Latvijas izcilā modes dizaineru dueta MAREUNROL'S (Māriete Mastiņa-Pēterkopa un Rolands Pēterkops) izstādi.

No kreisās: mākslinieki Māriete Mastiņa-Pēterkopa un Rolands Pēterkops, Latvijas vēstniece Lelde Līce-Līcīte, mākslas centra Casino Luxembourg mākslinieciskais direktors Kevins Mūlens, Latvijas goda konsuls Luksemburgā Anrī Dīderichs

Sveicot Latviju jubilejā, mākslas centra *Casino Luxembourg* mākslinieciskais direktors Kevins Mūlens puda gandarījumu par sadarbību ar Latvijas vēstniecību Beļģijā un Luksemburgā, kurās rezultātā mākslas un modes interešiem bija dota iespēja iepazīties ar radošo duetu no Latvijas. Vēstniece L. Līce-Līcīte uzsvēra, ka MAREUNROL'S radošie sasniegumi palīdz Latvijas vārdam izskanēt arī augstās modes aprindās.

Latvijas vēstniecībā Tallinā piestāj „Dzejas brauciens”

Latvijas vēstniecībā Tallinā bija sarīkota projekta „Dzejas brauciens 2014” dalībnieku tikšanās ar igauņu dzejniekiem, tulkotājiem, kultūras darbiniekiem, vēstniecību un starptautisko kultūras institūtu pārstāvjiem (*attēlā*).

„Dzejas brauciena” tradīcija sākās 2006. gadā, dzejniekam un tulkotājam Guntaram Godiņam sadarbojoties ar Somijas Institutu Igaunijā. Šā gada starptautiskais „Dzejas brauciena” festivāls notika Daugavpils, Tartu, Joensū (*Joensuu*) un Trumses (*Tromsø*) universitātē. Ceļojumā piedalījās latviešu, igauņu, norvēģu un somu valodā rakstošie dzejnieki – Kārlis Vērdiņš, Jans Kauss, Gūnars Verness un Mīa Toivio. 2014. gada „Dzejas brauciena” tema bija dzejas tulkošanas prasme. Lasījumos dzeju varēja dzirdēt gan oriģinālvalodā, gan tulkotu dalībvalstu valodās.

Tekstilmāksliniece Laima Kaugure piedalās starptautiskā izstādē Japānā

Izstādes laikā

Tokijā, *Tokyo Big Sight* izstāžu kompleksā atklāta viena no vadošajām un nozīmīgākajām interjera dizaina izstādēm Āzijas valstīs *Interior Lifestyle Living Tokyo 2014*. Izstāde iepazīstina ar jaunākajām interjera un tekstila dizaina tendencēm. Tajā vienkopus tiek ražotāji, dizaineri un tirgotāji.

No Latvijas izstādē ar saviem izstrādājumiem piedalās uzņēmums *Studio Natural* un tā vadītāja, tekstilmāksliniece **Laima Kaugure**. Izstādes laikā viņa saņēma ļoti labas apmeklētāju atsaucsmes par savu audumu moderno dizainu. Japāņu klienti augsti novērtē šo izstrādājumu kvalitāti, krāsu variācijas un dabiskās izejvielas.

Austrāliešu trompētists aranžē latviešu tautasdziesmas

Trompētists Džeimss Morisons Rīgā, Kongresu namā, uzstājas kopā ar Latvijas Radio bigbendu. Mūziķis iecerējis izdot albumu ar pašā aranžētām latviešu tautasdziesmu apdarēm. Morisona radītās aranžijas tiks ieskaņotas CD formātā, un mūziķis tās ņems līdzi uz Austrāliju, lai sagatavotu albumu izdošanai.

Morisona ieskatā amerikāņu mūzikā bagātākā vieta, kur meklēt melodijas, ir mūzikli, latviešu mūzikā tās ir tautasdziesmas. Tās nav ļoti pazīstamas ārpus Latvijas, jo pārsvarā ir dziedātas to oriģinālā skanējumā. „Tā kā man nav latviešu kultūras piesaistes, es varu paskatīties uz šīm dziesmām no cita skatu punkta.

Gruzijā sākas Latvijas dienas Taste Latvia 2014

Ar dažādiem biznesa un radošiem sarīkojumiem Gruzijas galvaspilsētā Tbilisi sākušās Latvijas dienas *Taste Latvia 2014*. Latvijas dienu mērķis Gruzijā ir atvērt tirgu jauniem Latvijas ražotājiem, kā arī sekmēt tirgū jau pārdodamās Latvijas ražotāju produkcijas pazīstamību un noietu, veicināt Latvijas tēla pazīstamību un iepazīstināt mūsdienu Gruziju ar labāko, ko Latvija var piedāvāt. Latvijas dienas Gruzijā turpināsies līdz 10. decembrim.

Gruzijas iedzīvotāji tiek iepazīstināti ar latviešu mūsdienu ēdieniem. Rīgas restorāna „Kaļķu vārti” šefpavārs Raimonds Zommers un pavārs Edgars Balodis piedalījās Gruzijas televīzijas kanāla *Imedi* rīta raidījumā un Tbilisi restorānā *Otium* sarīkoja meistarklasi.

Latvijas modes skatē tika demonstrētas dizaineres Natālijas Jansones un modes zīmolu 2015. gada pavasara/vasaras kolekcijas.

Ziņas sakopojis **P. Karlsons**

Lasiet 5. lpp. K. Streips „Aktīvais pāvest” // Zīmējums: Zemgus Zaharāns

EDUARDS SILKALNS

Aivars Kļavis

Tikai retumis pasaules un latviešu literatūrā iznāk sastapties ar gadījumiem, kur vecāki nonāvē savus bērnus. Klasiskajā Eirīpīda tragēdijā **Medeja** nogalina abus dēlus, lai atriebtos vīram, kas kļuvis viņai neuzticīgs. Ar vārdiem „Nošāvu zagli” beidzas Blaumaņa **Pazudušais dēls**, kaut lugas autors atstāj režisora un skatītāju ziņā, vai izšaušanas brīdī šāvējs apzinājies, ka šāviņa mērķis ir viņa dēls. Savos jaunu vai reti izmantotu sižetu meklējumos Aivars Kļavis (dz. 1953. g.) stāstā **Kāršu namiņa īpašniece un viņas dēls** liek mātei ar pārmerīgās heroīna devas ievadīšanu vēnā novest nāvē savu ar heroīna adīkciju (narkomaniju – red.) sasirgušo dēlu. Stāsta beigās māte saka: „Es tevi dzemdēju, un es tevi arī nogalināšu!” Autors stāstu iesāk dramatiski, parādīdams nepanesamās attiecības, līdz kādām māte un dēls nonākuši: abi ļāvuši dzīvei sabrukt gluži kā tādām kāršu namiņam. Gaļajā stāsta vidusposmā retrospektīvi iepazīstamies ar apstākļiem un notikumiem, kas līdz namiņa sabrukšanai noveduši. Ja stāsta sākumā lasītājam vēl bijušas kādas simpatijas pret māti, kaut ne pret viņas dēlu, stāsta

gaitā tās saplok: vaina meklējama abos un – apstākļos.

Bez sava gala pasaulē sarakstīti stāsti par nelaimīgu mīlestību, kur varonis vai varone beigās paliek bešā, jo mīlētā persona izvēlas kādu citu. Laikā, kad homoseksuālisma akceptēšanas vai noraidīšanas temats nav svešs Latvijas plašsaziņas līdzekļiem un tūras tajos arī saistībā ar valsts ārlietu ministra rīcību, nav jābrīnās par temata pačubināšanu daīlliteratūrā. Stāsta **Vakara skrējieni** homoseksuālā es - persona „raud trešo dienu no vietas”, jo viņa partneris Ordžiks, kas sevi uzskata par biseksuālu, ņēmis un apprecējis – sievieti! Lai noreagētos, stāstītājs dodas vakara skrējienā. Stāsta pirmā un pēdējā rindkopa sākas ar vienu un to pašu teikumu: „Es skrienu nesteidzīgi un graciozi.” Skrējēja graciozitāte un apgērbs iezīmē viņa seksuālo orientāciju, pat ja geju aprindas to gribētu saukt par geju karikatūru. Skrējiena laikā stāstītājs atceras pagātņi un attiecības ar Ordžiku. Stāsta gaļais vidusposms ar atskatu pagātnē padara stāsta konstrukciju stipri līdzīgu **Kāršu namiņa** uzbūvei.

Stāsts **Brīnumainā atgriešanās** atsauc atmiņā Anšlava Egliša sižetu par dziedoni Ozolkalni-Eichenbergu, kas ar regulārām laika atstarpēm uzrodas iepriecināt ar savu mākslu kādu trimdas kopienī. Sākumā viņa tiek uzņemta ar apsveikuma runām, ziediem un gavilēm, bet laika gaitā viņa pagūst sākotnējiem dievinātājiem pagalam apnīkt. Kļavja stāsts notiek mazāk specifiskā vidē, tas nav ne tuvu ar tik labsirdīgu humoru iekrāsots kā Eglītim, tajā ir sirreālistiskas iezīmes, un tā nolūks ir paust domu stipri vispārinātā veidā, ka reiz apjūsmotā un goda tronī celtā nākotnes izredzes nav rožainas. Šeit stāsta sākums:

Pūt, vējiņi, dzen laiviņu...

Mēs visi dziedājām, cerēdami uz brīnumu. Gaidīdami to, ticēdami tam. Un brīnums notika!

Topavas ar viņu atgriezās.

Savukārt stāsta beigās:

...viņa ņēma un nomira. Tas mūs satricē, bet vēl vairāk pārsteidza, jo izrādījās, ka viņa ir tāda pati mirstīgā kā mēs visi pārējie.

Diemžēl liķi pamanījām, tikai kad tas sāka smirdēt.

Trimdas latvieši, kas, atgriezušies uz dzīvi dzimtenē, it kā nebūtu saņēmuši no Latvijas tautiešiem pietiekamu atzinību un pretimnākšanu, pēc sākotnējiem apkampieniem un savstarpējas cieņas un mīlestības apliecinājumiem, var saskatīt vārdā nenosauktajā sievietē paši sevi. Kristīgi ievirzītie, stāstu lasot, atcerēsies, ka „Sit Viņu krustā!” saucienus no „Ozianna Dāvida dēlam” saucieniem atdala tikai dažas dienas.

Skaisti nostrādāts ir stāsts **Izdīvotājs**. Aldis Priedkalns, saukts par Cēzaru, ir dzīves pieveikts bomzis, kas cīnās par palikšanu ērtā, siltā, sausā slimnīcā, kuŗa negrib viņu paturēt, jo viņš it kā ir jau pietiekami apārstēts. Cēzars ir simpatisks zaudētāja tips, gluži kā Cibīņš Poruka **Kaujā pie Knipskas**. Kad lasām stāsta pēdējo teikumu, kur Cēzars atsalušām rokām rāpo pa ledainu trotauru, kļūst skaidrs, ka viņu sagaida tieši Cibīņa liktenis.

Ievadvārdos grāmata tiek pieņemta kā stāsti par vīriešiem, kas no divdesmitā gadsimta ienākuši divdesmit pirmajā. Precīzāk būtu atkāpties desmit gadus atpakaļ un runāt par ienākšanu no padomju laikiem jaunajos. Stāstā **Muiža** pastāstīts par chameleonu Koļu, turklāt zinām, ka tāds Koļa bija ne jau viens vienīgais.

Pārmaiņu laikiem sākoties, Koļa, ja arī uz brīdi apjuka, tad neviens to nemanīja, tikai vienā jaukā dienā visi ievēroja, ka rajona pa-

domes deputāta sarkano karodziņu ar baltzilajiem vilņiem pie viņa žaketes atloka nonāinījis apmēram tāda paša lieluma sarkanbaltsarkanais karodziņš, kuŗu tas nēsāja tikpat lepni kā iepriekšējo. Pēc tam viņš līdz ar daudziem citiem nolika savu kompartijas biedra karti, rajona avīzē uzrakstīja, ka patiesībā vienmēr bijis Latvijas patriots, un iestājās Tautas frontē, uzreiz kļūdams par rajona nodaļas vadītāju.

Agrīnajā 1991. gadā sarakstītajā stāstā **Žurkas** rakstnieks piefiksē mūsdienu gandrīz vairs nevajadzīgo – jo tik pašsaprotamo – vērojamo, ka agrāk par bandītiem dēvētie pārdēvēti par nacionālajiem partizāniem. (Atļausit nelielu ekskursu? Nemaz nemēģinādams grāmatu apskatnieka uzdevumam pievienot filmu kritiķa lomu, gribu tūlīt pēc nacionālo partizānu pieminēšanas ieteikt ikvienam nacionāli domājošam lasītājam, ja vien iespējams, noskatīties Normunda Puča t. s. dokumentālo spēlfilmu **Segvārds Vientulis**. Filma aizkustinās, nenozēlosit.)

Gluži kā Koļam **Muižā**, runātājam stāstā **Nosmakušās karapas** pirmajā brīdī paveicas viņa ekonomisko zinību mācībspēka darbā augstskolā:

Visas Latvijā iznākušās grāmatas varat iegādāties pie lielākā grāmatu tirgotāja

„LATVIJAS GRĀMATA”

Rakstiet, zvaniet, un grāmatas Jums piesūtīs pa pastu.

SIA „L. Grāmata”

Rīga, Elijas iela 17, LV-1050

Tālr. +371 67223294

Tālrunis +371 67227248

E-pasts: lgramata@lgramata.lv

EDVARDS LŪKASS

Edvards Lūkass: Rietumiem nav gribasspēka pretstāvei

Ideāli pretinieki lieto tādu taktiku, kādu mēs sagaidām tādas stratēģijas ietvaros, kādu mēs saprotam, un darbojas laika ietvaros, kas dod mums daudz laika reaģēt.

Putina režīms nav muļķis un nerīkojas šādi. Iesākumā tas mums izvirza dažādas prioritātes: tas ir gatavs pieņemt ekonomiskas grūtības, uzņemties risku un melot prasmīgi un nekaunīgi (ne uz ko tādu Rietumi nav gatavi). Mūsu līderus, kuŗi ir uzticīgi daudzpusējas, uz likumiem balstītas pasaules idejai un lēmumiem, kas tiek panākti dialoga, nevis konfrontācijas ceļā, ir samulsinājusi Krievijas uzvedība.

Arī Krievijas taktika ir mulsināša. Šobrīd Eiropu plosošā hibridkaŗa svarīga sastāvdaļa ir propaganda. Pagājušajā nedēļā ANO sesijā Ņujorkā Krievija

mēģināja nomelnot savus oponentus kā slēptus Hitlera atbalstītājus, cenšoties panākt rezolūcijas pieņemšanu pret “nacisma slavināšanu”. Abiem šiem vārdiem ir īpaša nozīme Kremlja dezinformācijas vārdnīcā. “Slavināšana” nozīmē, ka jūs nenosodāt kaut ko tā, kā to vēlētos Krievija. Runas par “nacismu” (kā arī “fašismu”) ir veids, kā vainot padomju kaŗalaika agresijas upuŗus par viņu pašu ciešanām. Ja jūs kā Somija un Baltijas valstis esat atradies starp padomju āmuru un nacisma laktu, būtu pieņemama tikai pilnīga pakļaušanās. Jums jābūt bez ierunām pateicīgiem tiem ļaudīm, kas darbojas ar āmuru, un nav jāšūdzas, ka viņi jūs vispirms nolikuši uz laktas. Ja jūs skumstat par zaudējumiem, nemaz nerunājot par cieņas apliecinājumu saviem

kaŗavīriem, jūs slavināt nacismu.

Nemot vērā Padomju Savienības lomu Austrumeiropas nolēmšanā gaļas maltuves lomai un mūsdienu Krievijai raksturīgo maldināšanu un jūtīgumu par šo gadu vēsturi, Kremļis nav labākais spriedējs šajā jautājumā (Vladimirs Putins pat tagad attaisno Molotova-Ribentropa paktu, jo tas esot bijis normāls lietu kārtošanas veids tajā laikā; pamēģiniet šādi pamatot, piemēram, verdzību). Jāpiebilst, ka daži ļaudis, kas patiešām slavina nacismu, piemēram, “Zelta ausmas” grupējums Grieķijā, šķiet dedzīgi putinisti. ASV, Kanada un Ukraina pamatoti balsoja pret šo cinisko mēģinājumu izmantot politiskiem mērķiem tumšāko posmu Eiropas vēsturē. Vairākums citu rietumvalstu drosmīgi atturējās.

Jauna fronte informācijas kaŗā ir miklains propagandas avots krievu valodā **Baltnews** Igaunijā, Latvijā un Lietuvā. Zināmā mērā apdraudoši tas nesniedz nekādu informāciju ne par tā īpašniekiem, ne tiem, kas veido avota nereti tendenciozo saturu. Tas neuzrāda kontaktinformāciju un neievieto reklāmas vai pasūtīšanas noteikumus.

Tikmēr solidas ziņu vietnes, piemēram, **Delfi**, cīnās ar kibernetiskiem, kas gremdē to serverus. Taisnībai jācensas izlauzties, bet meliem ir (īsas) kājas.

Hibridkaŗa citas izpausmes ir viltotas kampaņas un pētniecības grupas, ekonomiskās un enerģētikas sankcijas, skaldi un valdi principa lietošana diplomātijā, mākslīga finanču pānīka, etnisku un teritoriālu pārestību uzjundīšana un korupcija. Pēdē-

Ja kādreiz mēģināju pierādīt, ka centralizēta plānveida ekonomika ir pati labākā, pati perspektīvākā uz pasaules, tikai jāprot tās priekšrocības izmantot un visa vaina, ka daudzi to neprot vai negrib, tad pēc tam ar putām un lūpām aizstāvēju brīvo tirgu. Brīvo tirgu, kas bez jebkādas iekļaušanās no ārpuses spēš atrisināt visas problēmas. Jo tādas bija prasības, nostādnes, tendences un mode, ja gribat.

Tātad no viena grāvja otrā. Turklāt pašam to labi apzinoties. Bet nebija jau citas izejas, ja gribēju saglabāt katedras vadītāja vietu.

Iepriekš neminēto Aivara Kļavja **11 stāstu par vīriešiem** atsevišķi nosaukumi ir **Stāsts par cilvēku, kuŗu nogalināja eņģeļi, Dīvāns ar Ķīnas drānu, Mīlestības upuris un Dzimumdzīņa**. Kļavja bieži vien smīnīgā, ironiskā attieksme pret cilvēkiem un notikumiem ap viņiem dažbrīd atgādina Ēriku Hānbergu, tomēr Kļavja manevrēšana pa skālu, kuŗas vienā galā ir komiskais, bet otrā – traģiskais, ir vairāk izteikta.

Skaisti vērot, cik veikli tetraloģijas **Viņpus vārtiem** (par ko rakstīju pērn) autors rīkojas ar īso prozu.

Demokratijai ir pienākums sevi aizsargāt

ES tiesnesis un politologs Egils Levits atbild uz žurnālistes Sallijas Benfeldes jautājumiem

Pēdējā laikā, it sevišķi saistībā ar Krieviju un notikumiem Ukrainā, Latvijā bieži tiek pausts, ka liberāla demokrācija ir slikta, tā var tikai veicināt valsts bojāeju un ka vajadzīga "stingrā roka". Kā jūs vērtējat tādas idejas? Ko nozīmē liberāla demokrācija?

Liberāla attieksme pret dažādām idejām un nostādnēm ir demokrātijas priekšnoteikums. Tā nozīmē, ka par dažādiem viedokļiem ir jādiskutē, bet nekādā ziņā tā nenozīmē, ka cilvēkam nevar būt savs viedoklis vai ka viņam nevajadzētu mēģināt citus pārliecināt par sava viedokļa pareizību. Diskusijas rezultātā izkristalizējas vairākums, kas demokrātiskā procedūrā pieņem visai sabiedrībai, arī mazākumā palikušajiem, saistošu lēmumu. Tātad demokrācija bez liberālas attieksmes pret dažādiem viedokļiem nemaz nav iedomājama.

Tomēr liberālu demokrāciju nedrīkst sajaukt ar vērtību relatīvismu. Demokrācija kā sabiedrības un valsts sistēma balstās uz noteiktām vērtībām, kas pašas ir ārpus diskusijas. Pie tām pieder cilvēktiesību pamati, demokrātiskās procedūras, pati valsts eksistence, jo tikai valsts kā ietvars nodrošina pilnvērtīgas liberālas demokrātijas funkcionēšanu (pilnvērtīga demokrācija „ārpus” valsts nav iespējama).

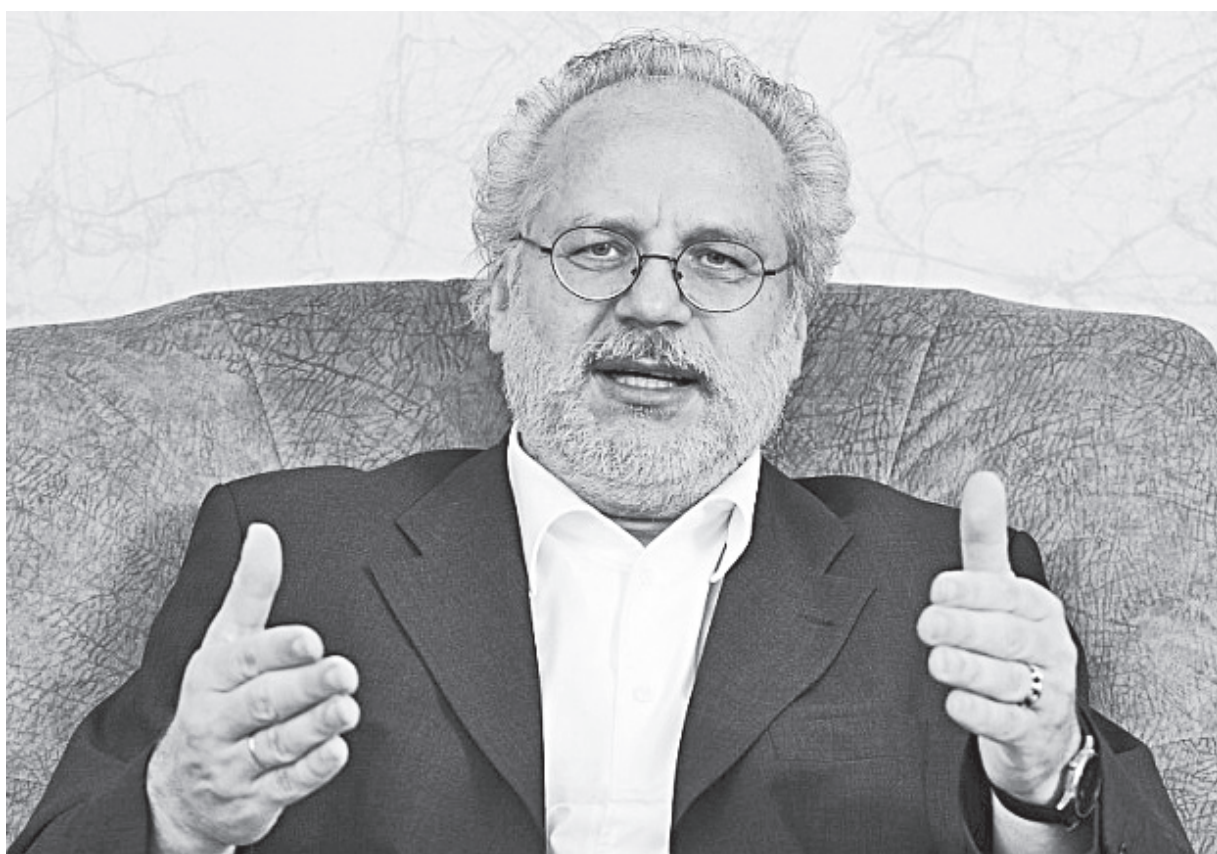
Ja sabiedrība ir pieņēmusi modernas, liberālas demokrātijas iekārtu, tad tā vairs nedrīkst graut tās priekšnoteikumus – piemēram, demokrātiskā ceļā atcelt cilvēktiesības un ieviest policijasiskā sistēmu, grozīt konstitūciju tā, ka valsts prezidents tiek ievēlēts uz mūžu, vai pat likvidēt savu valsti kā demokrātijas satvaru.

Citiem vārdiem – demokrātijai nevar likvidēt demokrātiskā ceļā. Pēc tā secināms, ka liberālai demokrātijai ir pienākums ar visiem tiesiskiem līdzekļiem novērst savas eksistences apdraudējumus, lai kādi tie būtu.

Istena liberāla demokrācija tāpēc nav nedz bezpalīdzīga, nedz glēva. Tie, kuri, atsaucoties uz liberālismu, apgalvo, ka demokrācija nedrīkst sevi aizstāvēt, ka tai mierīgi jānorauģas, kā agresīvs mazākums vai antidemokrātisks vairākums to sagrauj, nav izpratuši liberālas demokrātijas būtību un katra atsevišķa pilsoņa uzdevumu šajā sistēmā.

Savukārt par stingrās rokas ideju jāteic, ka tā ir vājas valsts ideja. Mūsu sabiedrībā priekšstats par to, kas ir „stipra” un kas ir „vāja” valsts, vēl zināmā mērā ir mantots no cariskās Krievijas, Ulmaņa autoritārās iekārtas un padomju okupācijas perioda. Valsts ir stipra nevis tad, kad tā darbojas ar policijasiskām metodēm, bet gan tad, kad tā ir tiesiska un balstās uz daudzu pilsoņu, uz iespējami liela pilsoņu vairākuma pārliecību. Vājas valsts metafora ir *dūre*, turpretī stipras valsts metafora ir *pārliecība* par savu valsti.

„Stingrās rokas” ideja novel atbildību par valsti no daudzo lojālo pilsoņu pleciem un uz-

Egils Levits: „Eiropas Savienība balstās uz noteiktām vērtībām, pie kurām pieder arī solidaritāte. Līdz šim lielākais šīs solidaritātes pārbaudījums bija eiro krīze, kas prasīja ļoti tālejošu spēcīgāko Eiropas valstu (ekonomisku) solidaritāti ar tām valstīm, kas dažādu iemeslu, tostarp pašu nejēdzīgas politikas pēc bija nonākušas bankrota priekšā. Starp tām bija arī Latvija.”

krauj to vienai personai. Šī persona, lai cik patriotiska vai apgaismota tā arī būtu, vienmēr būs mazgudrāka un vājāka nekā daudzie valsti kopā veidojošie lojālie pilsoņi.

Tāpēc „stingrās rokas” ideja - ja tā ir saistīta ar domu par demokrātiskās iekārtas nomaiņu pret autoritāru - ir nepieņemama. Tai vietā demokrātiskajai, tiesiskajai, sociāli atbildīgajai, nacionālajai Latvijai lojāliem pilsoņiem ir apzināti jāveicina atbildība par savu valsti - vispirms jau apzinoties šo domu pašiem un uzsvērot to savstarpējā kontaktā ar draugiem, kaimiņiem, citiem cilvēkiem, tāpat arī sociālajos tīklos. Līdz šim plaši izplatītā *gaudošanas* retorika (par to sk. arī, piemēram, Sanitas Uplejas rakstu „Vārdi, ko izvēlamies” portālā *ir.lv*, 27.11.2014 vai Ivara Ījaba rakstu „Lai pirmais met akmeni” portālā *satori.lv*, 24.11.2014), būtu pakāpeniski jānomaina ar konstruktīvu retoriku, tādējādi diskusijas un tām sekojošo rīcību pamazām vērstot uz to, kā *praktiski uzlabot* savu vidi, sabiedrību, valsti. Tālāk lojāliem pilsoņiem būtu jāmeģina pārvarēt savu kūtumu un mērķtiecīgi izmantot savas demokrātiskās tiesības *līdzveidot valsts politiku* (piemēram, iesaistoties demokrātiskās partijās un organizācijās, vēlēšanās nebalsot par vispār zināmiem pretvalstiskiem un koruptīviem politiskiem spēkiem un kandidātiem, vienalga, ko tie solītu, utt.). Jāveicina pilsoņu *pieprasījums pēc jēgpilnas politikas*, un tā ir aktīvi jāveido (kas prasa no pilsoņa lielāku piepūli), nevis jāprasa „stingrā roka” (kas vājinātu valsti).

Bieži šķiet, ka mēs pārspilējam vai arī neizprotam, ko nozīmē cilvēktiesības. Tos, kuri runā par Krievijas un krievu pasaules tiesībām visā pasaulē, nedrīkstot klusināt, jo viņiem ir tiesības paust savus uzskatus. Vai man, latvietei, nav tikpat lielas tiesības aizstāvēt savu valsti?

Demokrācija principā *pieļauj* arī tādu viedokļu paušanu, kas ir pretrunā ar valsts interesēm un vairākuma viedokli. Tas attiecas arī uz antidemokrātisku, pret cilvēka cieņu vai pret savu valsti vērstu viedokļu paušanu. Demokrātiskai valstij jābūt pietiekami *izturīgai*, lai to nevarētu apdraudēt katrs muļķis, katrā publiskā telpā pamesta antidemokrātiska, tumsonīga, pretvalstiska ideja.

Taču tas nenozīmē, ka šādām idejām nedrīkst pretoties, ka to izplatīšanas fakts ir „jānorij”. Tieši pretēji. Istena liberāla demokrācija tās *apkaņo*, nevis pieņem kā vienu no iespējamiem viedokļiem. Pamatā šādi viedokļi ir jāapkaņo ar stingru lojālo pilsoņu paustu pretsparu un nosodījumu.

Tomēr ekstrēmās gadījumos, it sevišķi sastopoties ar masīvu, organizētu propagandu, šādus viedokļus, ievērojot samērīguma principu, var ierobežot arī ar valstiskiem pasākumiem. Tas nav pretrunā ar cilvēktiesībām, jo tas ir jāsamēro ar sabiedrības interesēm (Satversmes 116. pants).

Tāpēc pats par sevi saprotams, ka latviešiem ir ne vien tiesības, bet – kā pie valsts nācīgas piederīgajiem, savas valsts patriotiem – arī *pienākums* (kas līdz šim ir izpildīts visai kūtri)

publiskā telpā stingri aizstāvēt savu Latvijas valsti un paust tai atbalstu.

Demokrātiskās sabiedrības uzdevums ir pēc iespējas mazināt antidemokrātisku, tumsonīgu, pretvalstisku viedokļu ietekmi. Pilnīgi tos izskaust nekad nebūs iespējams, jo tumsonas un ekstrēmisti vienmēr atradīsies. Taču viņu idejas sabiedrības saprātīgajam vairākumam ir jāizolē. Publisko diskusiju telpu nedrīkst atstāt viņu brīvā rīcībā. Neitralitāte, vienaldzība šajā jautājumā ir nepatriotiska un neatbilst atbildīga pilsoņa stājai.

Cik tālu drīkst iet, aizsargājot savu valsti?

Valsts, kuŗa sevi neaizsargā, ir neveiksmīga valsts (*failed state*). Liberāla demokrācija tātad ir paš aizsargājoša demokrācija. Tās pienākums ir nodrošināt savu pastāvēšanu.

Uzskats, ka istena liberāla demokrācija nespēj (vai pat nedrīkst!) sevi aizsargāt, ir *aplams*.

Pirmkārt, tā *nejūtas apdraudēta* no jebkuŗas nejēdzīgas vai aizsargašanas domas. Tā ir stiprāka par autoritāru vai jo sevišķi totālītāru valsti, kur katra doma, kas nesaskan ar valsts oficiālo viedokli, jau ir apdraudējums.

Otrkārt, liberāla demokrācija lielā mērā *paļaujas* uz to, ka tās *lojālie pilsoņi to aizstāvēs* – tostarp arī publisko diskusiju telpā. Liberāla demokrācija nav vienbalssība, tur valda savstarpēji konkurējošu uzskatu plūralisms, taču šai iekārtai ir arī *kopējs pamats* – pārliecība un atbildība par savu valsti. Tādējādi tā var mobilizēt lielākus resursus nekā tikai valsts ar savu aparātu.

Un, treškārt, liberālas demokrātijas rīcībā ir arī *valsts līdzekļu arsenāls*, lai reālas apdraudētības gadījumā sevi aizsargātu, – sākot ar antikonstitucionālu spēku un individu novērošanu, beidzot ar pretvalstisku organizāciju aizliegšanu un krimināllikuma piemērošanu. Piemērojot šos līdzekļus, valstij ir jāievēro tiesiskums un samērīguma princips, jo tā nedrīkst pati sevi diskreditēt, rīkojoties prettiesiski. Tiesiskuma pārkāpšana ir vājas, nevis stipras valsts pazīme. Valsts iestādēm pastāvīgi jāseko līdzi visām pretvalstiskām aktivitātēm un jālemj, vai ir pienācis brīdis, kad jāiejaucas. Par to, vai šī apdraudējuma pakāpe, kas prasa valsts iejaukšanos, jau ir sasniegta, var būt dažādas domas. Taču beigās atbildība par pareizo situācijas novērtējumu gulstas uz attiecīgām valsts institūcijām. Reāla apdraudējuma gadījumā tās nedrīkst vilcināties un baidīties. Tām jārikojas.

Pie mums patlaban vājākā tomēr ir otrā „aizsardzības līnija” – lojālo pilsoņu skaidri paustais atbalsts savai valstij. Šī aizsardzības līnija tiek mērķtiecīgi vājināta. Tāpēc gan sabiedrībai pašai (visiem, kas sevi uzskata par lojāliem pilsoņiem), gan valstij ir jāpieņem šis izaicinājums un jāstiprina pārliecība un atbildība par brīvu Latviju. No valsts puses jo sevišķi būtu nepieciešams *mērķtiecīgs atbalsts nacionālajai informatīvajai telpai, sabiedriskajiem plašsaziņas līdzekļiem, nacionālajai kultūrai, demokrātiskai politiskajai izglītībai*.

Vai Eiropa saprot, ka tai ir tiesības aizstāvēt sevi, un cik tālu, jūsuprāt, tā ir gatava iet? Vai savā ziņā neatkārtojas situācija pirms Otrā pasaules kara, kad Eiropa cerēja, ka gan jau viss pierims, ja mazliet piekāpsies Hitleram?

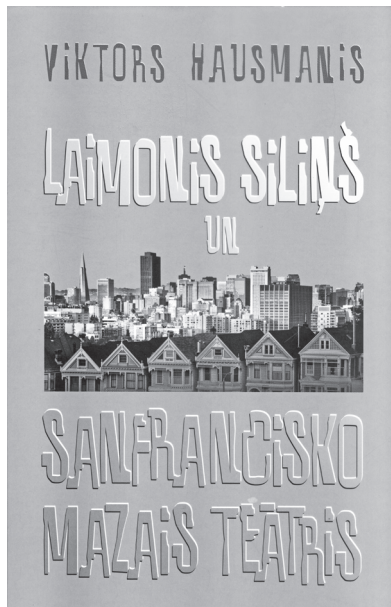
Eiropas Savienība balstās uz noteiktām vērtībām, pie kurām pieder arī *solidaritāte*. Līdz šim lielākais šīs solidaritātes pārbaudījums bija eiro krīze, kas prasīja ļoti tālejošu spēcīgāko Eiropas valstu (ekonomisku) solidaritāti ar tām valstīm, kas dažādu iemeslu, tostarp pašu nejēdzīgas politikas pēc bija nonākušas bankrota priekšā. Starp tām bija arī Latvija. Tajās valstīs, kas lielā mērā „izvilka” šīs neveiksmīgās valstis, bija dzirdamas visai skaļas, populistiskas balsis, kas prasīja šo solidaritāti pārtraukt un ļaut neveiksmīgajām valstīm „aiziet pa burbuli”.

Tomēr Eiropas solidaritāte, izrādās, bija pietiekami stipra, un gala rezultāts – ir veiksmīgs.

Lai gan Eiropā ir nopietni spēki, kuŗiem, kā *The Economist* komentētājs Lūkass to formulē, trūkst izpratnes un gribasspēka pretstāvei, tomēr kopumā es ticu Eiropai un Rietumiem. Turklāt mums ir skaidri jāapzinās, ka esam – kā tas tagad norādīts arī Satversmes ievadā – *Eiropas un līdz ar to Rietumu sastāvdaļa*. Ar visām no tā izrietošajām konsekvencēm. Citas alternatīvas Latvijai nav.

GUNDEGA SAULĪTE

Ir tādas brīnišķīgas sakritības, kad grūti pasacīt – vai tā ir likteņa lemta likumsakarība vai tikai nejaušība. Šoreiz vairāk gan sliecos domāt par pirmo variantu, kad manās rokās, autora dāvināta, novembra pēdējā nedēļā nonāca **Viktora Hausmaņa** jaunā grāmata „**Laimonis Siliņš un Sanfrancisko Mazais teātris**”, jo zināju – nedēļas nogalē *mazajā teātri sanfrancisko* gaidāma pirmizrāde jaunam Laimoņa Siliņa iestudējumam ar Brigītu Siliņu galvenajā lomā.

Kad gatavojam šo laikraksta numuru, pirmizrāde jau ir aizvadīta, gaidām atsauksmes par tās norisi, arī jaunā grāmata kāri izlasīta, tāpēc steigšus vēstīt par tās saturu un nozīmību.

Monografiskais darbs par ievērojamu latviešu kultūras darbinieku – aktieri un režisoru Laimoni Siliņu, kas savas profesionālās iemaņas izkopies un attīstījis tālu no dzimtenes, darbojoties dažādās Amerikas teātru trupās un paša dibinātajā teātrī, portretē apdāvināto, mūžam enerģisko pozitīvās radošās enerģijas izstarotāju. Skatuves mākslinieks, kurš ilgu gadu garumā ne tikai spēlēja lomas, bet ar savu teātra mīlestību spējis „aplīpināt” arī veselu pulku domubiedru un kopā ar viņiem izveidojis *mazo teātri sanfrancisko*, ir ne vien pelnījis savu laikabiedru cieņu un uzmanību, bet arī iemantojis palieku vietu latviešu skatuves mākslas vēsturē. Būdam lietpratīgs organizators un skatuves noslēpumu pārzinātājs, Laimonis Siliņš ir arī izcils cilvēku un literatūras pazinējs, kas savā radošajā darbībā ne tikai ļāvis izpausties paša un domubiedru talantiem, bet bijis arī nenogurdināms karotājs par latviešu kultūru un kultūras cilvēku saprašanu.

Latviešu teātra vēsturnieks Viktors Hausmanis, kuŗa misija turpat vai puses mūža garumā ir latviešu teātra ansambļu un skatuves spēku apzināšana itin visos kontinentos, faktu un notikumu sakopšana un sistematizēšana, apcerēšana un „izcelšana no aizmirstības putekļiem”, Laimoni Siliņu un viņa mūža darbu atklāj kā entuziasma pilnu kalpošanu izvēlētajam ceļam un uzdevumam – latviešu teātra dzīvā gara uzturēšanai. Grāmatā saistošā stāstījuma raksturots Laimoņa Siliņa personības tapšanas ceļš, mācību

gaitas, aizrašanās ar sportu, prasme organizēt dažādus sarīkojumus un jaunībai tik raksturīgā tieksme riskēt – arī tad, kad gala-rezultāts nemaz nav paredzams.

Faktiem un notikumiem bagātas ir Laimoņa Siliņa gaitas, kad viņš pēc Vācijas nometnēm nonāk Amerikas Rietumkrastā un (cik liktenīgi!) otrā dienā pēc ierašanās sastop savu turpmākā mūža līdzgaitnieci Brigītu. Teātris, sadzīves rūpes, ģimene, latviešu sabiedrības norises – tas viss kopā piepilda Siliņu ikdienu. Grāmatā lasām, ka Laimonis no jebkuŗas situācijas prot ne tikai gūt gandarījumu, bet arī izlobīt sev kādu mācību, līdz 1966. gadā viņam kopā ar draugiem izdodas nodibināt savu teātri. Šis teātra organisms pastāv vēl šodien, un ar tā veikumu gadu gaitā ir iepazinušies ne tikai latvieši Ziemeļamerikas kontinentā un Austrālijā, bet ir pazīstami arī skatītāji Latvijā.

Stāstījums par Laimoni Siliņu un viņa teātri balstīts grāmatas „galvenā varoņa” paša atmiņās, vērtējumi pamatoti ar latviešu presē iespējamām recenzijām un vēstuļu fragmentiem, jo V. Hausmanis jau pašās pirmajās lappusēs atzīstas, ka Amerikā iestudētās izrādes nav redzējis, taču ar pieredzējuša teātra pētnieka „ožu” un tvērienu viņam izdodas uzburt atmosfairu un centienus, kas virzījuši teātra censonus iemiesoties lomās, ziedot savu brīvo laiku un līdzekļus, lai skatītājiem sniegtu mākslas prieku. Zīmīgi, ka pētnieks nav vairījis no vienas otras izrādes pratrūnīgiem vērtējumiem, lietpratīgi analizēdams atšķirīgos viedokļus un to izteicēju aistētisko pozīciju.

Stāstījumā par *mazo teātri sanfrancisko* sastopam Laimoņa Siliņa „ciņu biedrus”, izcilas latviešu kultūras personības, kuŗas stāvējušas klāt teātra tapšanai un līdzējušas tam pastāvēt jau turpat piecdesmit gadu garumā. Anšlavs Egliņis, Raimonds Staprāns, Ilmārs Bastjānis (Krasts), Ivars Lindbergs, vēļ citi. Īsi un trāpīgi izdevies raksturot auglīgas sadarbības būtību, piemēram, 124. lpp. lasām: „Laimonis Siliņš bija meklētājs. Raimonds Staprāns tāpat. Viņš nekad nemēdza atkārtoties, katrs iestudējums nāca ar kaut ko jaunu.”

Tā ir garīgi tuvu cilvēku sastapšanās radošā procesā – to lasām starp rindām, kuŗās stāstīts par režisora Siliņa pūliņiem iestudēt oriģinālrepertuāru. Zīmīgi, ka latviešu drāmas klasika šim kamerievirzes teātrim nekad nav bijusi stiprā puse. Toties Laimonis un viņa skatuves kollēgas bijuši pārliecināti tiltu cēļēji starp mūsu tautas atšķeltajām daļām, viņš uzņēmis repertuārā arī okupācijas gados Latvijā sarakstītas lugas, par ko ne vienmēr pajūts. Par šo pārliecību lai viņam gods, slava un pateicība!

Vairākkārt grāmatas autors cenšas formulēt Laimoņa Siliņa mākslas īpatnību, viņa režisora un aktiera savdabību. Gribas citēt vienu šādu fragmentu: „Psihologiskais realisms ir tas pamats, uz kuŗa gadu gadiem stā-

Viktors Hausmanis. **Laimonis Siliņš un Sanfrancisko Mazais teātris.** Apgāds „Zinātne”, 2014, 255 lpp.

Īstā brīdī!

Viens no spilgtākajiem aktieru pāriem latviešu teātra mākslā – Brigita un Laimonis Siliņi. Attēlā Zentas un Hermaņa lomās Māras Zālītes luŗā „Zemes nodoklis” 2004. gadā

vējis un stāv Laimonis Siliņš. Mainās laiki un modes, bet uz skatuves vienmēr saista cilvēks, viņa iekšējā pasaule, tēlu savstarpējās attiecības. Siliņš režijās vairās no uzspēles, no jūtu marķēšanas, necieš teātrālu izkāpinājumu. Režisora pamatprincips ir vienkāršs un skaidrs: uz skatuves valda patiesība, patiesi cilvēku raksturi, patiesas attiecības, un tas nodrošina viņa lielu pievilcību.” (126.lpp.)

Tomēr citviet V. Hausmanis raksturo arī režisora tieksmi meklēt atšķirīgas stila izpausmes, iedzīvināt aktuālas teātra valodas atveides tendences. Smalkjūtīgi raksturotas aktiera Siliņa un viņa tēlo varoņu attiecības, dažkārt smalki iezīmējot pat sāpīgu akcentu vai saskares punktus. Piemēram, rakstot par Tēva lomu Augusta Strindberga tāda paša nosaukuma luŗā, V. Hausmanis ar ilggadēja drauga tiesībām paver

ieskatu Tēva atveidotāja ģimenes sāpīgākajos pārdzīvojumos.

Laimoņa Siliņa dzīves loterijas lielā loze ir Brigita Siliņa – dzīvesbiedre, palīdzē, galvenā aktrise. Viņa Laimoņa teātra gaitās vienmēr ir līdzās, autors uzsvē – tik ciešas partnerattiecības diezin vai ir bijušas vēl kādam citam latviešu skatuves mākslinieku pārim. Lieliska aktrise, kuŗai pašai spēkam ir īstenot visradikālākās vīra-režisora ieceres, gudra, pašai aizliedzīga un talantīga skatuves māksliniece. Sarunās ar Viktoru Hausmani un ar citiem intervētājiem Brigītai nav izdevies noslēpt arī savu dabisko vitalitāti un humora izjūtu. Tā, piemēram, stāstot par piedalīšanos Andreja Jansona dziesmuspēles „Lolītas brīnumputns” izrādē Čikāgas Dziesmu svētkos, viņa atzīst: „Tā Dziesmu svētkos ar vienu solo-dziesmu sākās un beidzās mana „dziedones karjera”. Biju laimīga,

ka manis dēļ komponistam un diriģentam Andrejam Jansonam neuznāca sirds vājums” (224. lpp.)

Grāmatas vērtību ceļ plašais fotomateriāls un „zinātniskais aparāts” – pielikumā publicētais lomu un iestudējumu saraksts, dokumentētas arī viesizrādes uz Latvijas skatuviem. Pašās beigās arī satura kopsavilkums angļu valodā.

Grāmatas „pirmizrāde” un *mazā teātra sanfrancisko* jaunās izrādes „Žilbinoši!” pirmizrāde nu jau notikusi. Aktieris un režisors Laimonis Siliņš, kuŗš pērnruuden Latvijā saņēma *Spēlmaņu nakts* balvu par mūža ieguldījumu latviešu skatuves mākslā, tagad saņem šī mūža ieguldījuma „rakstveida apliecinājumu”. Viņa plašais un daudzveidīgais veikums nu ir iemūžināts, un tas izdarīts ar pētniecisku nopietnību, izpratni un reizē silti sirsnīgi, tik atbilstīgi Laimoņa Siliņa rakstura būtībai.

Vēstule latviešiem Latvijā un pasaulē. Piektais novads

IMANTS MIEZIS

Esmu pagodināts sūtīt jums sveicienus no latviešiem, kuŗi dzīvo Īrijā.

Vēsture bieži atkārtojas. Tagad, 21. gadu simtā, mēs šeit esam pirmie latviešu emigranti, jo līdz 19. gadsimta beigām Īrijā reti kāds latvietis ir dzīvojis. Caurmēra laiks, kopš Īrijā mīt latvieši, ir aptuveni pēdējie desmit gadi.

Esam laikā pa vidu – starp jums, kuŗu vecāki vai kuŗi paši izceļojuši jau sen, un starp Latviju, ar kuŗu mūs saista Tēvuzemes saites. Mēs labprāt mācāmies no jums, no notikumiem un lietām, kam jūs esat gājuši cauri, dzīvojot savās mītnes zemēs. Tā tagad ir

mūsu ikdiena! Dibināt baznīcas, veidot skolas, biedrības, deju pulciņus un koŗus un sporta komandas.

Vēļējos jums pastāstīt, ka kopš 2014. gada novembra sākuma Īrijā veidojam TV raidījumu par latviešu dzīvi. Lielu atbalstu tajā mums sniedz Latvijas Republikas Ārlietu ministrija un Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome.

Latvijā ir četri novadi. Mūsu televīzijas raidījuma nosaukums ir simbolisks – „Piektais novads”. Ik divās nedēļās taps jauns raidījums. Mēs vēlamies arī jums parādīt šo skaisto, zaļo salu, tās lat-

viešus, uzņēmību un veiksmes stāstus. Pāri visam ir vēlēšanās saglabāt latviskumu.

Mūsu nākotnes plāni būs attīstīt „5.novadu” tā, lai mēs visi, latvieši visā pasaulē, cits par citu uzzinātu daudz, daudz vairāk nekā līdz šim. Raidījumu rāda arī Latvijā, LTV1 programmā *Aculiecinieks* un visu Latvijas reģionu tīmekļa televīzijā www.ret.lv

Jau tūlīt pirmos divus 15 minūšu raidījumus ir iespējams skatīties mūsu Facebook profilā – spiežot šeit: www.facebook.com/5.NOVADS

Vēļot jums labu veselību, cerībā kādreiz satīkties.

“Trīs zvaigznes tavās rokās”

Valsts svētku svinības Dienvidvācijas pilsētā Eslingenā

KĀRLIS JURJĀNS

Latvijas Republikas proklamēšanas 96. gadadiena tika svinēta visas nedēļas garumā - kādā pasaules daļā agrāk, citā pasaules daļā mazliet vēlāk. Eslingenā, netālu no Štutgartes, tā tika svinēta sestdien, 22. novembrī, ar svinīgo svētku koncertu “Trīs zvaigznes tavās rokās”. Uz svētku sarīkojumu bija ieradušies gandrīz divi simti skatītāju. Ar savu klātieni mūs pagodināja Bādenes-Virtembergas federālās zemes parlamenta viceprezidents Volfgangs Drekslers (*Wolfgang Drexler*) un Latvijas vēstnieks Eiropas Padomē Rolands Lappuķe.

Siltajā, saulainajā rudens pēcpusdienā svētku sarīkojumu iesāka ar Zinaidas Lazdas dzejoļa rindām:

Ap māti bites aplīp rudenī,

Ap savu valsti mēs, kad vētras staigā.

Ap Latviju, kam vairogs zvaigžņu zaigā,

Mēs aplīpam kā bites rudenī.

Koncertā “Trīs zvaigznes tavās rokās” simboliski tika apvienotas trīs zvaigznes, trīs paaudzes un trīs dažādi laika posmi. Pirmā zvaigzne - tautas tagadne, mūsu tautas dzirksts un spēks. Viņi ir tie, kas kopā dejo, rada svētkus, skolo jauno paaudzi un nebeidzami sargā latviešu garu. Otrā zvaigzne - tautas nākotne, mūsu nākamie sapņi un cerības. Trešā zvaigzne - mūsu tautas pieredze, trimdas latvieši, mūsu Dieva putniņi* - visi tie, kas Latviju savā sirdī nesuši cauri kaņam, bēgļu gaitām, Latvijas nebrīves un atjaunotās brīvvalsts laikiem. Samākot kopā ar citām paaudzēm, svinot valsts svētkus un daloties stāstos par savā dzīvē pieredzēto,

viņi ir tie, kas mums rāda un ar savu paraugu māca, kā saglabāt savu latvisko identitāti cauri laiku laikiem. Par katru paaudzi tika aizdegta svece.

Vadot svētkus, Latvijas evaņģēliski luteriskās Baznīcas ārpus Latvijas arhibīskaps Elmārs Ernsts Rozītis sacīja, ka “ir lietas, kas ir mūsu rokā, un ir lietas, kas nav mūsu rokā. Pirmā lieta ir tā, kas nav mūsu spēkos, kas mums ir līdzīgs. Otrā lieta ir tā, ko mēs panākam ar savām iedzīmtām spējām. Apzināsimies to mīlestības un saderības spēku, kas mūs vieno ar mūsu tēvzemi Latviju un ar latviešiem plašā pasaulē. Mums līdzīgs dotais ir vairāk, nekā mēs pašu spēkiem spētu darināt - pat ne iedomāties, vārdiem izlūgties un pateikties. Šī lielā dāvana reizē ir liels uzdevums: “Trīs zvaigznes tavā rokā.” Lai mēs tās sargātu, celtu, turētu tīras, spožas un starojošas. Tas nenotiks brīnumaini it kā “pats no sevis”, ja mēs to nedarīsim. Tāpēc mums ir iemesls kā latviešiem būt lepnēm tieši par mūsu rokās ielikto. Tik skaists ir mūsu mantojums, kam virsraksts ir 18. novembris.”

Svinīgā sarīkojuma viesus svētku uzrunā sveica arī Rolands Lappuķe, atgādinot, ka „Latvija ir tur, kur esam mēs paši, (...) un ka bērniem nevajag atņemt viņu latvisko identitāti, vajag to pilnveidot viņos”. Nobeigumā vēstnieks aicināja nodziedāt Latvijas Valsts himnu “Dievs, svēti Latviju!”.

Vakara māksliniecisko daļu atklāja Štutgartes latviešu tautsdejū kopa „Trejdeksnītis” ar deju „Krustami dejami, krustami

// Foto: Helmut Elke (Oelke)

lecamī”, vēlāk koncerta gaitā izdancoja „Saldus kadriņu” un deju „Pavaicāju Jānišam”. Ik pa brīdim uz skatuves droši kāpa Štutgartes latviešu skoliņas bērni, skaitot gan Antona Bārdas, Ojāra Vācieša, Māras Cielēnas, gan citu latviešu dzejnieku dzejoļus par Latviju. Īpašu prieku radīja viņu nodancotā latviešu tautsrotāleja „Kas kaiš citam, kad mēs mīli dzīvojam”. Paldies viņiem!

Svinīgo svētku koncertu turpināja tālu ceļu veikušie īpašie viesi no Beļģijas - Briseles latviešu vokālā grupa „Ugunis”, nodziedot Paula Dambja „Ar katru jaunu dienu”, Zigmara Liepiņa „Novij man, māmuliņa”, kā arī „Lecu, lecu dārziņā” Jurjānu Andreja un “Lokatiesi, mežu gali” Jēkaba Mediņa apdarē. Kā jau katru gadu,

arī šoreiz koncerts tika papildināts ar latviešu klasiskās mūzikas skaņdarbiem - Andra Dārziņa, Jānis Lielbārdis un Vizma Zvaigzne atskaņoja Jāņa Mediņa „Āriju” no orķestra svītas (pārlikums diviem altiem un klavierēm). Sekoja Arvida Žilinska un Mirdzas Ķempes „Komponis-tam” Vizmas Zvaigznes un Māras Vaickovskas atskaņojumā.

Pēc koncerta viesi tika saicināti apskatīt latviešu skoliņas bērnu veidoto darbu izstādi, īpaši izceļot ar viņu pašu rokām darināto senlatviešu pili. Saviesīgajā daļā galdi tika klāti ar latviešu ēdieniem un dzērieniem. Kas tik gan uz tiem nebija! - i karsti cepti pīrādziņi, i silķe kažokā, i rasols, i klinģeri, pat Rīgas šampanietis! Saviesīgo vakaru iedimdināja sa-

dziedāšanās starp Briseles ansambli un pašu dziedātājiem. Viņus aktīvi atbalstīja Ieva Sarja pie klavierēm un Valdis Bizuns ar trompētes spēli. Kad balsis atpūtināja, tad dancojot izlocīja kājas. Svinīgais svētku koncerts nenotiktu bez Latviešu kopības Vācijā, Štutgartes un Eslingenas draudžu finansiālā atbalsta. Paldies par sniegto atbalstu! Mīļš paldies arī visiem koncerta dalībniekiem, organizātoriem un to palīgiem. Viņu ir bijis tik daudz, ka nav iespējams visus minēt vārdā. Trīs zvaigznes tavās rokās. Un lai tās ir arī jūsu sirdī!

*Dieva putniņi - tā latvieši dēvēja paši sevi, pēc Otrā pasaules kara bēgļu nometnēs dzīvojošos, no angļu valodas saīsinājuma DP (*Displaced Persons*).

Jauna filozofijas doktore baltu valodās - Lilita Zaļkalne

IZABELLA CIELĒNA, fil.dr.

2014. gada 24. oktobrī Stokholmas universitātē, Baltu valodu nodaļā, baltu, somu un ģermāņu valodu katedras E-zālē, kur Lilita Zaļkalne aizstāvēja savu doktora disertāciju, pulcējās ap 60 klausītāju - latvieši un zviedri, kuŗi visi varēja saņemt viņas doktora darbu *Back to the Motherland. Repatriation and Latvian Emigrés 1955-1958* (261 lpp.) [Atpakaļ uz Dzimteni. Repatriācija un latviešu emigranti]. Starp klātesošajiem sevišķi jāpiemin docente, Lilitas Zaļkalnes mentore un darba vadītāja Maija Runcis, kā arī profesors, Baltu valodu nodaļas vadītājs Pēteris Vanags. Jenija Larsone (*Jenny Larsson*) atklāja disertācijas aktu, iepazīstinot sanākušos klausītājus ar doktorandi un viņas oponentu vēstures profesoru Pēru Bulīnu (*Per Bolin*). Disertācijai bija jānorit zviedru valodā. Oponents iesāka, sniedzot īsu pārskatu par darba saturu, raksturojot to šādi: “Tema ir par otro padomju repatriācijas kampaņu, kas bija vērsta pret latviešu emigrantiem 1955.-1958. gadā. Tuvāk pētītas ir Padomju Latvijas propaganda un emigrantu pret-propaganda.” Bulīns pieminēja labā latviešu izrunā padomju publikāciju “Par atgriešanos Dzim-

tenē”, konstatējot, ka trimdas latvieši neatgriezdamies palikuši lojāli saviem vadoņiem. Darbs atrodoties robežā starp vēstures un plašsaziņas līdzekļu pētniecību.

Savu opozīciju Bulīns iesāka ar “formālītātēm”. Šai ziņā šis esot ļoti labs darbs, tikai viena maza kritika - piezīmes esot pārāk īsas... Tālāk opozīcija noritēja interesantā un atslābinātā diskusijā starp oponentu un doktorandi. Mīnēšu šeit dažus piemērus. Par virsrakstu - kāpēc tajā nesot minēts vārds *propaganda*? Un kā saprast vārdu *Motherland*? Lilita Zaļkalne paskaidroja, ka tas attiecināms uz “Padomju Dzimteni” tiešā tulkojumā. Tad Bulīns jautāja, vai viņa intervējusi personas, kas atgriezušās, un bija atbilde - tas būs darbs nākotnē. Tika pieminēti tie nedaudzie latvieši, kas atgriezās, starp tiem dirigents Leons Reiters. Ilgāka bija diskusija par Bruno Kalniņa vadīto sociāldemokrātu žurnālu *Brīvība* - kādēļ tajā atšķirībā no citiem trimdas izdevumiem neesot sastopama kritika par padomju propagandas karu? Lilita Zaļkalne atbildēja, ka Bruno Kalniņš nekādā ziņā nav bijis labvēlīgs šai propagandai, bet domājis, ka labāka pretakcija ir

noklusēšana, nevis kritizējot gaismā celt. Tad tika pārrunāts šīs disertācijas galvenais materiāls - padomju propagandas publikācija “Par atgriešanos Dzimtenē”.

Savos nobeiguma vārdos Pērs Bulīns pauda atziņu, ka Lilitas Zaļkalnes darbs ir plašs empirisks pētījums, ļoti solids pētniecisks darbs, pret kuŗu viņš varējis vērst ļoti maz kritikas.

Pēc neilga pārtraukuma varējām noklausīties disertācijas vērtēšanas komisijas lēmumu, - protams, Lilita Zaļkalne tika atzīta par mūsu jauno filozofijas doktore baltu valodās. Sirsnīgi viņu apsveicām pie glāzes šampanieša, novēlot labas sekmes nākotnes darbā.

Mājās atgriezušies, varēju tuvāk iepazīties ar Lilitas Zaļkalnes vērtīgo darbu. Savā nobeigumā viņa, starp citu, raksta, ka šis darbs ir vienīgais pētījums latviešu valodā par padomju propagandu, kas vērsta pret latviešu emigrantiem pasaulē, apmēram 125 tūkstošiem. Mēģināšu īsumā izteikt dažas domas par šo darbu. Pētījuma galvenais materiāls ir propagandas izdevums “Par atgriešanos Dzimtenē” 218 numuri, kā arī vairāk nekā 300 raksti desmit galvenos emigrantu izdevumos, piemēram, *Laiks, Lat-*

vija u.c. Šis plašais materiāls ir devis Lilitai Zaļkalnei iespēju saņemt sava darba mērķi - apskatīt 1955.-1958. gada Padomju Latvijas repatriācijas kampaņu un tās reakciju latviešu trimdiniekos. Viņa norāda, ka šī propaganda lielā mērā balstījies uz melīgiem dažādu atgriezušos stāstiem par viņu ļoti pozitīvo atgriešanos Padomju Savienībā. Par iemeslu šai repatriācijas kampaņai Lilita Zaļkalne min Padomju Savienības nostāju pret emigrantiem kā potenciāliem ienaidniekiem, kuŗus Rietumi varētu izmantot eventuāla kara gadījumā. Latviešu emigrantu darbība nacionālā, antikomunistiskā virzienā bija jāpārtrauc. Lai veiktu šo kampaņu, bija nepieciešams leģālā ceļā vai nelegāli, piemēram, nozogot latviešu organizāciju reģistrus, iegūt emigrantu vārdus un adreses, lai varētu regulāri viņiem piesūtīt propagandas materiālus. Latviešu emigrācijas reakcija uz šo propagandas karu bija pilnīgi negatīva - līdz 1956. gada vidum emigrantu prese ziņojusi, ka atgriezušies tikai septiņi latvieši no Rietumiem.

Nobeiguma piezīmēs (*Final Remarks*) Lilita Zaļkalne min šādus sava pētījuma rezultātus. Pa-

domju propagandas mērķi ir bijuši kompleksi - repatriācijas kampaņai vienīgais mērķis bijis ne vien panākt, lai bēgļi atgrieztos Padomju Dzimtenē, bet arī apkarot pretpadomju propagandu, kā arī sagraut emigrācijas organizēto pretpadomju politisko darbību, un par to rūpējās “Repatriācijas komiteja”, kas patiesībā bija KGB apakšnodaļa. Nekādi līdzekļi, ne laiks netika taupīti, lai sasniegtu nospraustos mērķus. Šis pētījums rāda, ka mazs etniskis nogrupējums ir varējis atvairīt milzīgās padomju propagandas uzbrukumus, kas nekādi nesasniedza savu mērķi, - latviešu emigranti neatgriezās, palikdami savā antikomunistiskā pārliecībā.

Vēlos izteikt daktorei Zaļkalnei apbrīnu un pateicību par viņas veikto lielo zinātnisko darbu, kas viņai prasījis daudzus mūža gadus. Šis darbs ar ļoti plašu references literatūru publicēts angļu valodā, tagad varēs gan zviedru un latviešu publikai, gan internacionālā laukā sniegt jaunu dokumentāciju par padomju propagandu, kas aukstā kara laikā bija vērsta pret latviešu emigrāciju. Tas varētu rosināt uz pārdomām arī par šodien, kā Lilita Zaļkalne to min savā nobeigumā.

LĀSMA ĢIBIETE

Pašā Rīgas centrā, Hanzas ielā, neparastā jūgendstila arhitektūras namā, kopš 1978. gada atrodas Latvijas Ugunsdzēsības muzejs. Šo ēku ar vairākiem torniņiem un velvēm var pamanīt jau pa lielu gabalu. Turklāt zem viena jumta ar muzeju atrodas arī Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Rīgas reģiona pārvaldes 9. daļa, tātad pavisam „īsti” ugunsdzēsji un glābēji.

Kā jau cilvēkam, kurš ugunsdzēsēju darbu redzējis tikai televīzijas ziņu sižetos un mākslas filmās, pirmais pārsteigums bija, ka muzejā ēkā iespējams ieiet un pēcāk iziet pa durvīm, kas pieder depo. Aiz tām rindā novietotās sarkanās ugunsdzēsēju automašīnas patiesi atgādina milžus, – lai tādas vadītu pa Latvijas ielām un ceļiem, instrukcijā noteiktajā laikā ierastos nelaiemes skartajā vietā un vēl dzēstu liesmas, patiesi vajadzīga augsta profesionālitate. Muzeja direktors Aivars Mednis piebilst, ka šobrīd visgaņākās ugunsdzēsēju auto kāpnēs, kādas mūsu valstī pieejamas, sasniedz 50 metru augstumu!

Nokļūstot ēkas pirmajā stāvā, kur apskatāma pastāvīgā ekspozīcija, pirmos pamanu skursteņslauķa darbarīkus. Tie, īpaši jau spožā laimes poga un cilindrs, izvilina smaidu, taču tas ir lieki, jo apkures sezonai nesagatavota, neiztīrīta krāsns un skurstenis var būt pirmais solis ceļā uz nelaimi. Šī amata meistari pavisam noteikti uzskatāmi par uguns-

Muzejs, kur izglīto un māca sevi pasargāt

Latvijas Ugunsdzēsības muzeja ēka Hanzas ielā 5. Vienā namā ar muzeju „sadzīvo” arī depo // Foto: Lāsma Ģibiete

dzēsēju tuvākajiem palīgiem un ir pelnījuši tādu pašu cieņu. Tepat, muzeja 1. stāva zālē, eksponēti arī vairāki lieli zvani, pie kuŗu auklas ļaudis ķērās vienīgi tādos brīžos, kad bija sācies ugunsgrēks. Savukārt ugunsdzēsēju formas tērpi un instrumenti – cirviņi, ķiveres, seju sargājošas maskas ar caurulēm, pa kuŗām glābējam pievada skābekli, rokas un mehāniskie sūkņi – būtu atsevišķa raksta vērti. Zāles vidū izvietots glābēju tehniskais aprīkojums, kur īpaši iespaidīgs ir firmas *Shand Mason & CO* tvaika sūkņi, kas 1899. gadā ražots Londonā un līdz 1922. gadam izmantots Torņakalna brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrības (BUB)

vajadzībām. Uzreiz gan jāpiebilst, ka pirmās iekārtas un sūkņus veda ar zirgu vilktu pajūgu. Dzīvnieki bija speciāli apmācīti, un tos izmantoja tikai vienam mērķim – transportēt tehniku uz ugunsnelaiemes vietu. Pie sava pirmā automobiļa ugunsdzēsēji tika 1910. gadā, kad Rīgas pilsēta iegādājās automašīnu *Merryweather*.

Aplūkojot vēsturiskas ievirzes eksponātus jeb pastāvīgo ekspozīciju, tūlīt pamanāms, ka otrs muzeja mērķis ir izglītot. Laikā, kad Latvijas skolās un augstskolās vairs nemāca civilo aizsardzību, tas ir īpaši svarīgi. It kā jau viss ir vienkāršs, pat pašsaprotams, taču, ja kritiskā brīdī to nezinaš

un nespēs reaģēt, sekas var būt ļoti smagas. Apmeklētāji muzejā var gan apgūt praktiskas iemaņas dzēšanā, gan arī noskatīties dokumentālus videomateriālus. Ēkā ir pat atsevišķa telpa, kur drīzumā jauniešiem būs iespēja apgūt dzēšanu, ja no automašīnas motora pārsega apakšas parādās dūmi. Apskatei izlikti arī dažādi ugunsdzēsāmie aparāti. Izrādās, liesmas var dzēst gan ar smiltīm, gan freonu, kas, izpūšanas laikā nokļūstot uz cilvēka ādas, var radīt pat apsaldējumus, gan ar speciālām ķīmiskām putām.

Smaidu izvilina vienā zāles stūrī novietotā ugunsdzēsēju sarkaru punkta telefona centrāle, kas līdz pagājušajam gadsimta 70. gadiem izmantota saziņai. Telefonistam atlika vienīgi pacelt klausuli un veikt savienojumu.

Latviešu aizrautība ar ugunsdzēsēju un glābēja amatu nav

pārsteigums, jo pēc vēstures ziņāms, ar kādu entuziasmu Latvijā savulaik veidotas brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrības, kuŗu 20. gadsimta 30. gados kopskaitā bija ap 240. To darbībā jau tolaik iesaistīja sievietes, turklāt viņām bija īpaši formas tērpi un beretes!

Lai neaizmirstu, cik bīstama ir ugunsdzēsēja profesija, muzeja 2. stāvā izveidota Slavā zāle, kur izlasāmi dienesta pienākumu veikšanā bojāgājušo profesionāļu vārdi, kā arī apbalvoto ugunsdzēsēju saraksti.

Pēc pērnā gada traģēdijas Zolitūdē, kad dzīvību zaudēja trīs ugunsdzēsēji, pie vienas muzeja sienas izkārtoti fotouzņēmumi, kuŗos iemūžinātas šīs traģiskās dienas. Neliels piemiņas stūrītis izveidots arī Talsu traģēdijā bojāgājušajiem bērniem.

Tīmekļa mājaslapas adrese: www.muzejs.vugd.gov.lv

ZIŅAS ĪSUMĀ

Rēzeknes augstskolu (RA) apmeklēja Latvijas Universitātes (LU) Konfūcija institūta Latvijas Puses direktors Pēteris Pildegovičs un Ķīnas Puses direktors profesors Šaņs Čjuanjuņš (*Shang Quanyu*). Tiekoties ar studentiem, kuŗi apgūst ķīniešu valodu, Šaņs Čjuanjuņš informēja par iespējām nokārtot valodas eksāmenu un saņemt Ķīnas valdības stipendiju, kā arī piedalīties ķīniešu vasaras nometnēs. Rēzeknes augstskola jau otro gadu veiksmīgi īsteno ķīniešu valodas apguves kursus, kuŗos mācās gan augstskolas studenti un mācībspēki, gan citi interesenti.

Daugavpils universitāti 26. novembrī, bet Jēkabpili 27. novembrī apmeklēja Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (ESAO/OECD) Izglītības komitejas eksperti Marko Kolss un Eimss Makginess. No 24. novembra līdz 3. decembrim viņi ierodas vairākās pilsētās, lai izvērtētu Latvijas izglītības sistēmu. OECD ir starptautisku organizācija, kuŗā iekļāvušās 34 attīstītākās pasaules valstis, tostarp 21 no ES, bet Latvija nav šai skaitā. Lai iestātos organizācijā, lēmums tiek pieņemts, pamatojoties uz OECD stratēģiskajām interesēm, ģeopolitisko līdzsvaru, kandidātu individuāliem ekonomiskiem veikumiem un citiem sasniegumiem.

SIA „Jelgavas tipogrāfija” novembra izskaņā ar svinīgu sarkanās lentes pārgriešanu atklāta jauna grāmatu cietā sējuma ražošanas līnija. Tādējādi uzņēmums nostiprina savu konkurētspēju Latvijas un ārvalstu tirgos, paaugstinot grāmatu kvalitāti un ražošanas procesu efektivitāti. Uzlaboti darba apstākļi strādājošajiem. Modernizācijā ieguldīti 2,5 miljoni eiro. Tā īstenoja Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras programā „Augstas pievienotās vērtības investīcijas” un ar *Nordea banka* financējumu.

Rēzeknē 28. novembrī notika Starptautiska konference „Rēzeknes Mākslas un dizaina vidusskola radošai Latgalei un pasaulei”, kas bija veltīta skolas 55 gadu jubilejai. Skola izveidota 1959. gadā kā Rīgas lietiskās mākslas vidusskolas Rēzeknes filiāle. Šais gados skola ir kļuvusi par svarīgu Austrumlatvijas kultūras un izglītības centru. Tajā atrodas arī Latvijas Mākslas akadēmijas (LMA) Rēzeknes filiāle. Pēc konferences kuplā skolas absolventu, studentu un pārdarīto saime pulcējās lielajai jubilejai veltītā svinīgā sarīkojumā.

Tekstila ražotājs „Limbažu tīne” ir labs paraugs, kā, saglabājot uzņēmumu pēc valsts neatkarības atjaunošanas, tas šodien ir kļuvis par vienu no darba devējiem Limbažu novadā. No partneriem tiek pirktas izejvielas (vilna, lins), bet audumus, pledus, segas un citus izstrādājumus sūta arī uz Japānu un citām valstīm. „Limbažu tīnes” ražošanu cenās ir vidējās, tie var noderēt par labu dāvanu Ziemsvētkos.

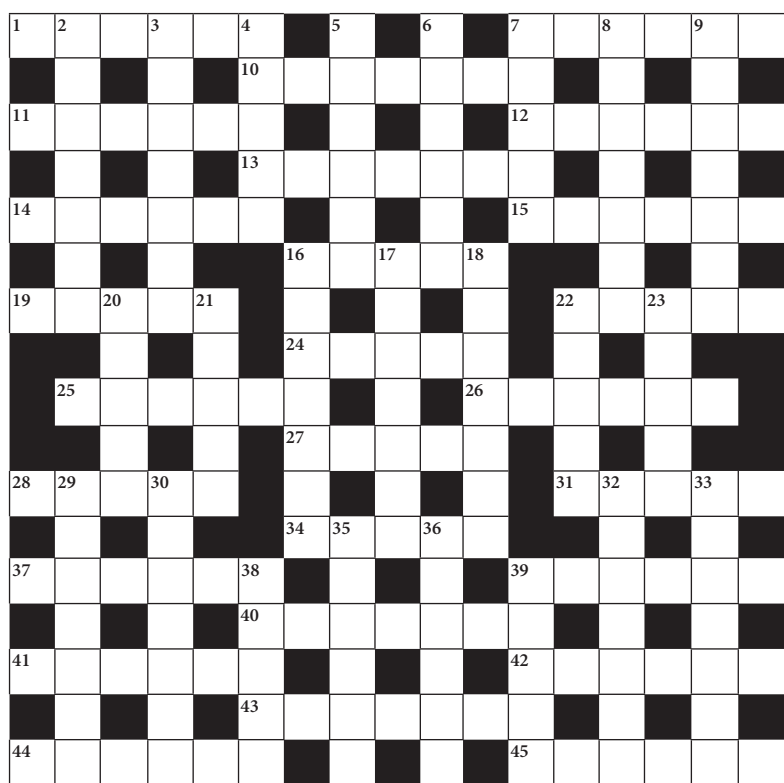
Rēzeknē 14. decembra pēcpusdienā Festivāla parkā tiks iedegta pilsētas galvenā egle un sāks darboties Ziemsvētku ciematiņš. Tajā ik pēcpusdienu rosīsies Ziemsvētku vecītis, sagādājot patīkamus pārsteigumus maziem un lieliem. Būs arī iespējams no zemniekiem, amatniecības un daļamata meistariem iegādāties dāvanas un lauku labumus svētku galdam.

Kandavas novada muzeja Mākslas galerijā no 15. līdz 28. decembrim notiks „Ziemsvētku dāvantirgus”. Tas tiek rīkots jau trešo gadu un guvis lielu popularitāti. Dāvantirgū varēs aplūkot un iegādāties ap 3000 mākslinieku, amatnieku, rokdarbnieču, mājrāzotāju radītas gleznas, ādas izstrādājumus (somas, jostas, keramikas traukus, svečturus un vāzes), adījumus (cimodus, cepures, šalles), pinumus, rotaļlietas, metāllikumus, koka izstrādājumus, dažādus gardumus, eglīšu rotājumus, apsveikuma kartītes, kā arī daudz ko citu.

Īsziņas sagatavoja **Valija Berkina**

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Līmeniski. 1. Latviešu grāmatizdevējs (1873-1936). 7. Pilsēta Itālijas Ziemeļaustrumos. 10. Apdzīvota vieta Rēzeknes novadā. 11. Burinieki ar slīpām burām. 12. Saputot. 13. Francijas autorūpniecības sabiedrība. 14. Dzejnieka E. Virzas īstais uzvārds. 15. Jumta seguma nesējelementi. 16. Amerikāņu fiziķis (1839-1903). 19. Atlīdzība naudā. 22. Itāliešu dzejnieks (1265-1321). 24. Dieviete latviešu mītoloģijā. 25.

Valsts galvaspilsēta Eiropā. 26. Valsts Rietumāfrikā. 27. Riteņa apvalks. 28. Zodiaka zvaigznājs. 31. Tēls P. Čaikovska baletā „Gulbju ezers”. 34. Dzīvesbiedre. 37. Ierobežojums. 39. Tēls Dž. Verdi operā „Masku balle”. 40. Kuģa apkalpe. 41. Musulmaņu baznīca. 42. Plēvspārņu kārtas kukainis. 43. Kaste ar rasēšanas piederumiem. 44. Valsts galvaspilsēta Āzijas dienvidos. 45. Saplēst, sadauzīt.

Stateniski. 2. Nepiepildāms sapnis. 3. Latviešu dzejnieks (1908-1942). 4. Rūpnieciski nozīmīga vējzīvu kārtas zivs. 5. Tādi paši. 6. Grāmatas nosaukums. 7. Kāršu spēle. 8. Pasākumi, kuŗu mērķis ir padarīt kaut ko plaši pazīstamu. 9. Neatīt. 16. Airējami kaķakuģi (līdz 18.gs.). 17. Noteiktā formā sapsēts materiāls. 18. Brīva (*novēc.*). 20. Drūzma, jūklis ar skaļu troksni. 21. Amonjaka atvasinājumi. 22. Austrālijas savvaļas suns. 23. Pilsēta Francijas rietumos. 29. Novada centrs Latvijā. 30. Kaķakuģi, kas veic pastāvīgu kaujas uzdevumus uz jūru un okeanu satiksmes ceļiem. 32. Divspārņu klases kukainis. 33. Fazānu dzimtas putns. 35. Iesviest. 36. Sievietes vārds (aug.). 38. Latviešu dziedātājs (1907-1987). 39. Vēsturiski izveidojušās lielas cilvēku grupas.

Krustvārdu mīklas (BL Nr. 45 atrisinājums)

Pa labi 1. Majauela. 3. Togo. 5. Valija. 7. Lietus. 9. Katarakta. 11. Pakas. 13. Etide. 15. Arati. 17. Ārstēties. 20. Sasējies. 22. Tapas. 23. Kulons. 24. Audēja. 27. Laima. 30. Rīga.

Pakreisi 2. Salto. 4. Komandors. 6. Salome. 8. Tinija. 10. Ļaut. 12. Paraksts. 14. Sakas. 16. Asara. 18. Straujīgs. 19. Aukstums. 21. Atkal. 25. Irdens. 26. Skrajš. 28. Pases. 29. Liet.

MUMS RAKSTA

Par diasporu

HARIJS VALDMANIS, Oslo

Pirms kāda laika rakstīju, ka nezinu, ko nozīmē vārds *diaspora*. Atcerējos teicienu - meklējiet rakstos. Uzšķīru savā enciklopēdijā vārdu *diaspora*, un man liekas, ka tiem, kuri mūs sāka saukt par diasporu, kaut kas ir "sagājis dēli". Manā enciklopēdijā ir teikts, ka tas apzīmē vienas noteiktas reliģijas piekritējus, kuri dzīvo zemē ar citu reliģiju, piemēram, žīdi. Žīdi, jā. Vēl

joprojām visi tie žīdi, kuri nedzīvo Izraēlā. Bet mēs, latvieši? Vienīgi tie nedaudzie, kuri nokļuvuši Afrikas islāma zemēs vai Āzijā, kur pārsvarā ir budisms, hindu un islāms. Bet mēs, lielais vairākums, dzīvojam Eiropā, Ziemeļamerikā un Dienvidamerikā, Austrālijā, un tās visas ir zemes ar kristīgo ticību. Un mēs, latvieši, taču skaitāmi kristieši, cik nu katrs ticīgs vai kristīgs

esam, kur tad te tā diaspora?

Jautājums. Vai nav neviena latviešu valodnieka, kurš varētu atrast latvisku vārdu šīs, manu prāt, nepareizās *diasporas* vietā. Uz mani jau gan tā *diaspora* neattiecas, jo, kamēr latviešu cilvēks savas valsts galvaspilsētā Rīgā nevar dabūt darbu tāpēc, ka viņš neprot krievu valodu, tikmēr es joprojām esmu TRIMDĀ.

AŪ ! AUGUSTDORFIEŠI !

"Tā no tumsas izviz saulesbaltas bērnu dienas, sirdi darīdamas gaišu." J. Jaunsudrabiņš *Baltā grāmata*.

Vai arī Tu pēc kara esi dzīvojis Augustdorfas bēgļu nometnē Vācijā? Vai atceries? Uzraksti par savām pēckaņa baltām un nebaltaim dienām Augustdorfas barakās, priedēs un skolā! Raksti garī vai īsi, bet, lūdzu, raksti!

Vai Tev ir kāds mazs foto, smaidošs vai nopietns? Atsūti! Zīmējums vai dokuments? Lūdzu, atsūti!

Jūs aicina piedalīties 2012. gada augustdorfiešu 2. saietā dalībnieki, kas nolēmuši sakopot dokumentus, galvenokārt atmiņu stāstus un foto par dzīvi Augustdorfas bēgļu nometnē Vācijā. Sūtīt vari pa e-pastu Veltai Bajārei- Skujiņai aivel@wanadoo.fr vai pa pastu (lūdzu uzvārdu nelocīt un bez mīkstinājumiem):

V. Skujins
Imanta
09 230 BAGERT
France

Sludinājumu un reklāmas
pieņemšanas punkts
internetā

www.307.lv

levietot reklāmu

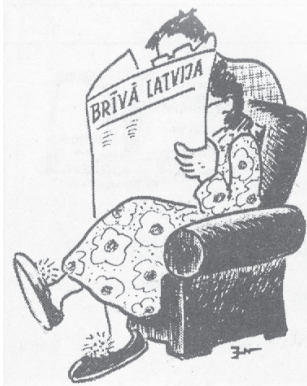
BRĪVĀ LATVIJA

307 LV

Patriotisks latvietis
PĒRK latviešu gleznas
un latviešu porcelānu.

Zvaniet uz +1 312-730-7459
vai rakstiet uz
rob@johnsonblumberg.com

VAI NEESI
AIZMIRŠIS
PASŪTINĀT?

Lasiet tīmeklī!

LAIKS
www.laiks.us

Brīvā Latvija
reklāmas cenas Latvijā
Cena - 1,15 eiro
par cm² ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēšanas biežumu:

- Atkārtotot vienu un to pašu
- reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu
- reklāmu 3 reizes, - 15 % no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu
- reklāmu 4 reizes un vairāk, - 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSĻUDINĀJUMIEM:
- 0,60 eiro par 1 cm² ierāmējumā.
- SĒRU SLUDINĀJUMS:
- 50 eiro

Pasta adrese:
Ģertrūdes iela 27
Rīga, LV - 1011
Tālrunis + 371 67326761
Tālrunis + 371 67326784

Darba laiks:
Pirmdien - 9-17
Otrdien - 9-17
Piekdien - 9-15

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.
Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.
Izdevēji: *Brīvās Latvijas* izdevēju kopa (BLIK)

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija - Ģertrūdes iela 27,
Rīga, LV-1011 (Darba laiks P.O: 9-17, Pk: 9-13)
Tālr. (redakcija) +371 67326761, +371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

Administrācija: Sarmīte Janovskis "Straumēni",
Cathorpe Manor, Cathorpe, Leics. LE17 6DF,
England. Tālr. 01788823438, fakss 01788822441.
Kārto visas sēru un citu sludinājumu maksas;
pieņem rietumu abonementus, izņemot Vācijas
un Zviedrijas.

Pārstāvēniecība Anglijā: Terēze Bogdanova, tālr. 07788790952, e-pasts: tereze.bogdanova@inbox.lv

Abonementa maksa, sākot ar
2014. gada 1. janvāri:

Lielbritānijā: 6 mēnešiem GBP 67 jeb 80 eiro; 12 mēnešiem GBP 128 jeb 149 eiro. Samaksu ar čeku, PO vai naudā (ierakstītā sūtījumā) sūtīt laikraksta administrācijai (adrese sk. augšā), uz vārdu Brīvā Latvija. Maksājot Lielbritānijā par Latvijas gada abonementu GBP 40

Zviedrijā: 6 mēneši SEK 700 jeb 80 eiro; 12 mēneši SEK 1300 jeb 149 eiro. NAUDAS PĀRVEDUMI: MI: LETTERNAS RIKSFÖRBUND I SVERIGE/BRĪVĀ LATVIJA (Wallingatan 34, 5 tr, S-111 24, Stockholm, Plusgiro 11 47 46 - 1). Tālr. : +46 8214425. Administrācija: Vija Freimane, e-pasts: freimanis@yahoo.se, tālr. +46 8808815

Naudas pārvedumi Vācijā: 12 mēn. - 149 eiro; 6 mēn. - 80 eiro; BL konts Lettische Gemeinschaft, Salzmannstr. 152, 48159 Münster. Postbank Hamburg, BLZ 200 100 20, konts IBAN: DE94200100200271751204, BIC: PBNKDEFF. Adrese abonēšanas jautājumiem: Ivars Vētra, Mittelstr. 3, D-35415 Pohlheim, tālr. +49 6004 2801, e-pasts: ivetra@web.de. Cita informācija Nils Ebdens, Lettische Gemeinschaft in Deutschland e. V., Frankfurter Str. 54, D-35440 Linden, tālr. +49 6403 940933, e-pasts: info@lk-v.de

Citās Eiropas zemēs: 6 mēnešiem 80 eiro; 12 mēnešiem 149 eiro. Naudas pārvedumi ar čeku uz Brīvā Latvija (adrese kā augšā).

ASV un pārējās pasaules valstīs 6 mēnešiem USD 110,-; 12 mēnešiem USD 205,-.

Latvijā: 6 mēnešiem Ls 20 (28 eiro), 12 mēnešiem Ls 34 (49 eiro).

Digitālā avīze - 49 eiro 12 mēnešiem
Latviešu organizāciju un privātie sludinājumi maksā GBP 3 par 10 mm augstu viensējīgā platumā aizņemtu telpu. Sēru sludinājumi (10,6 cm x 7 cm) GBP 45. Zviedrijā - SEK 500.

Komerālie sludinājumi €6 par 1 slejas cm. **Atlaides atkārtotām reklāmām.**
Ar autora vārdu, iniciāļiem vai segvārdu parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijās minēto faktu precizitāti atbild autors.

BRĪVĀ LATVIJA
Latvian Weekly Newspaper
published by the Latvian Publishers Association,
Ģertrūdes iela 27, Rīga, LV-1011, Latvia.
Iespiests: SIA EVEKO, Rīgā

Naudu lūdzam ieskaitīt - SIA VESTA-LK

Reģ. Nr. 40003905506

Konta nr. SEB banka nr.:

Kods UNLALV2X

LV80UNLA0050016243516

ar norādi "Par BL kalendāru"

Brīvās Latvijas 2015. gada kalendārs

..... gab. EUR

Maksa par sūtījumu: EUR

Kopā: EUR

Vārds, uzvārds

Adrese

Tālr.: E-pasts:

Maksa - ziedojums, sākot ar 5 eiro,
sūtīšanas izdevumi par vienu eks. Latvijā - 1 eiro,
citur Eiropā - 2 eiro

Kalendāru varat pasūtīt, arī sazinoties ar Sarmīti Janovskis,
"Straumēni", Cathorpe Manor, Cathorpe, Leics. LE17 6DF,
England. Tālr.: 01788823438, fakss: 01788822441

PIE LATVIJAS ŪPEM

BRĪVĀ LATVIJA 2015

SKAISTAS LATVIJAS AINAVAS
VISOS ČETROS GADALAIKOS

IEGĀDĀJOTIES ŠO KALENDĀRU, JŪS FINANCIĀLI
ATBALSTĪSIT "BRĪVĀS LATVIJAS" IZDOŠANU. PĒRCIET SEV
UN DĀVINIET DRAUGIEM, KOLLĒGĀM, BĒRNIEM!

SPORTS SPORTS SPORTS

BIATLONS

Ar uzvaru sacensības sācis Latvijas labākais biatlonists **Andrejs Rastorgujevs**. Starptautiskās Biatlona savienības (IBU) kausa izcīņas posma sacensībās Norvēģijā 10 km sprintā viņš izcīnīja pirmo vietu.

Andrejs Rastorgujevs

Rastorgujevs katrā šautuvē pieļāva pa vienai kļūdai, taču divi veiktie soda apli viņam neliedza

par divām sekundēm apsteigt otrās vietas ieguvēju norvēģi Larsu Bergeru, kas arī atstāja nesašautus divus mērķus.

SVARCELŠANA
Plēsnieks U-23 konkurēncē atkal pirmais

Latvijas svarcēlājs **Artūrs Plēsnieks** Kiprā **Artūrs Plēsnieks**

uzvarēja U-23 Eiropas meistarsacīkstēs svara katēgorijā līdz 105 kilogramiem un sekmīgi aizstāvēja pērn iegūto titulu. Plēsnieks bija pārāks par konkurentiem gan raušanā, gan grūšanā un pārliecinoši ieņēma pirmo vietu kopvērtējumā. Raušanas un grūšanas summā Artūrs pacēla 391 kilogramu (176 kg + 215 kg). Tuvāko

konkurentu Krievijas svarcēlāju Soslanu Dzagoevu Plēsnieks apsteidza par 12 kilogramiem

Nesen Plēsnieks pasaules meistarsacīkstēs Kazachstānā ieguva 10.vietu ar rezultātu 390 kg (174 kg + 216 kg). Pirms gada U-23 Eiropas čempiona titulu Tallinā Plēsnieks nodrošināja ar rezultātu 396 kg (175 kg + 221 kg).

SĒRAS

Pēc ilgas slimošanas mūžībā aizsaukts ilggadējais *Janeš* redaktors

ALEKSANDRS LEONARDS VANAGS-BAGINSKIS

Dzimis Rīgā 06.08.1927,
miris Londonā 23.11.2014

*Zeme deva, zeme ņēma,
Zeme visu nepaņēma,
Labi darbi, mīļi vārdi,
Tie palika šai zemē.
(t.dz.)*

Par viņu sēro dzīves līdzgaitniece **Heather Robertson**,
meitas **Linda un Aloma**, dēls **Stuart**,
viņu vienmēr pieminā paturēs **Marita un Viesturs Grunts**

Izvadīšana 2014. gada 12. decembrī plkst. 10.45
Croydon Crematorium, Mitcham Road

Pēc izvadīšanas bēriniēki aicināti pakavēties atmiņās
Aerodrome Hotel, Purley Way

PAZIŅOJUMI

ANGLIJA

„Straumēnos“ – **Ziemsvētku tirdziņš** svētdien, **7. decembrī**, plkst.10.00 – 13.00. Lūdzu laikus pieteikt savus stendus Jurim Krievam, tālr. 01788 524133 vai 534132. Pārdošanā piparkūku mikla, *Brīvās Latvijas* 2015.g. kalendāri u.c. Kafijas galds.

Halifaksā svētdien, **21. decembrī**, plkst. 14 8 *Lord Str., HX15AE*, DVFnamā Ziemsvētku eglīte ar svētbriņķi, loteriju un kafijas galdu Daugavas Vanagu un Vanadžu izkārtotumā. Visi mīļi aicināti.

DIEVKALPOJUMI
MANČESTERAS DRAUDZE, māc. G. Putce

Mančesterā svētdien, **14. decembrī**, plkst. 13.30 *Stratford, M32 8FE, Martin-Luther-Kirche, 9 Park Road*, Adventa dievkalpojums un saviesīga pēcpusdiena.

ZIEMEĻANGLIJAS-BRADFORDAS DRAUDZE, māc. G. Putce

*Viens zelta stars no zvaigžņu sieta
Mums katram tieši sirdī krīt,
Jo tieši sirdī ir tā vieta,
Kur ziemas svētku brīnumus mīt.*

ZIEMSVĒTKU TIRDZIŅŠ
Sestdien, 6. decembrī,
11.00 – 18.00

DVF Londonas nodaļas vanadžu kopa aicina uz Ziemsvētku tirdziņu, ko atklās pianists Eduards Griezņis. Uzstāsies Londonas latviešu koris, kā arī Londonas latviešu skolas bērnu tautasdeju kopa. Tirdziņā varēs iegādāties Ziemsvētku dekorējumus, Adventa vainagus, rotas, rokdarbus, rotaļlietas, kurpju klipšus, kā arī piparkūkas, spēka pīrādziņus, pašceptu maizi, saldumus un pārtikas preces no Latvijas.

Notiks arī tradicionālā loterija, un būs kafijas galds.

Mīļi lūgti mūsu namā!

Bradfordā trešdien, **24. decembrī**, plkst. 16, 29 *Great Horton Rd., BD7 1AA*, Vācu baznīcā Ziemsvētku vakara dievkalpojums.

APVIENOTAJĀ LONDONAS LATVIEŠU EV. LUT. UN MIERA DRAUDZĒ

Londonā svētdien, **14. decembrī**, plkst. 14 Adventa dievkalpojums ar dievgaldu Zviedru baznīcā, W1H 4AG.

LĪDSAS DRAUDZE, māc. G. Putce

Līdsā trešdien, **24. decembrī** plkst. 14 9 *Alma Rd., LS6 2AH*, Sv. Lūkas baznīcā Ziemsvētku vakara dievkalpojums.

VIDUSANGLIJAS DRAUDZE, māc. V.Vāvere

Lesterā sestdien, **6. decembrī**, plkst. 14 Igaņu namā, 366 *Fosse Road North, Leicester, LE3 5RS*, Adventa dievkalpojums. Trešdien, **24. decembrī**, plkst. 16 Ziemsvētku vakara dievkalpojums.

Mūsmājās piektdien, **26. decembrī**, plkst.12 *Priory Hill, Wolston, Coventry, CV8 3ZF*, 2. Ziemsvētku dievkalpojums. Apvienots ar Briminghamas kopu.

AUSTRUMANGLIJAS DRAUDZE, māc. V.Vāvere

Mansfildā sestdien, **6. decembrī**, plkst. 11 *St. Peter's and St. Paul's Church, Mansfield, NG18 1AP*, Adventa dievkalpojums.

Pīterborovā sestdien, **13. decembrī**, plkst.16 *St. Mark's Church Centre, Peterborough, PE1 2SN*, Adventa dievkalpojums.

Derbijā svētdien, **14. decembrī**, plkst.18 Ukrainu klubā, 27 *Charnwood street, Derby, DE1 2GU*, Ziemsvētku eglītes vakars. Lūdzam līdzīgi ņemt groziņus!

Notinghamā svētdien, **21. decembrī**, plkst.15 *Trinity Lutheran Church, 67 Homefield Road, Aspley, NG8 5GH*, Adventa dievkalpojums. Dievkalpojumā dziedās Dagnija Balode. Pēc dievkalpojuma Ziemsvētku eglītes vakars. Lūdzam līdzīgi ņemt groziņus!

VĀCIJA

Virzburgā sestdien, **6. decembrī**, plkst. 13.30 *Deutschhauskirche, Am Schottenanger 2*, paredzēts Adventa dievkalpojums. Archib. Elmārs E. Rozītis. Sekos kafijas galds draudzes telpās un paralēli tam bērnu nodarbības.

Minchenē svētdien, **7. decembrī**, plkst. 15 Minchenes Latviešu luterāņu draudzē, Svētā Gara baznīcā *Heiliggeistkirche, Hugo Troendle Str. 53, München-Moosach* Adventa dievkalpojums ar dievgaldu. Dievkalpojumu vadīs viesmācītājs profesors Dr. *Wilfried Härle* un mācītāja Dr. *Ilze Kezberē-Härle*. Pusstundu pirms dievkalpojuma “Saruna par ticību. 2. daļa”. Pēc dievkalpojuma sadraudzības stunda tuvējā viesu namā. Sirsnīgi aicināti latvieši un vācu draugi no tuvienu un tālienes!

Štutgartē svētdien, **7. decembrī**, plkst. 15 Vecās Pils kapellā, Schlosskirche, Am Schillerplatz, paredzēts Adventa dievkalpojums latviešu un vācu valodā. Archib. Elmārs E. Rozītis. Sekos kafijas galds senās sakristejas telpās.

Bekhofā svētdien, **7. decembrī**, plkst. 14.30 Bekhofas latv. baznīcā (*Am Beckhof 44*) Adventa dievkalpojums. Kalpo diak. L. Urdze. Pēc dievkalpojuma kafijas galds draudzes namā.

Freiburgā sestdien, **13. decembrī**, plkst. 14 *Leinhaldenweg 28, Bērzainē*, paredzēts Ziemsvētku dievkalpojums ar kristībām. Archib. Elmārs E. Rozītis. Sekos draudzīga kopīga pasēdēšana Bērzaines pagrabīnā.

Libekā sestdien, **13. decembrī**, plkst. 14 Lorenca baznīcā Adventa dievkalpojums. Kalpo diak. L. Urdze, pie ērgelēm Liene Orinska. Pēc dievkalpojuma uzkodas.

Ettlingenā svētdien, **14. decembrī**, plkst. 14 *Liebfrauenkirche, Lindenstr.*, paredzēts Ziemsvētku dievkalpojums. Archib. Elmārs E. Rozītis. Sekos draudzes vakars ar kafijas galdu.

Oldenburgā svētdien, **14. decembrī**, plkst. 11 Ohmstedes baznīcas draudzes namā *Butja-*

ding Str. 59 Adventa dievkalpojums. Kalpo diak. L. Urdze, pie ērgelēm Dr. A. Rosenbergs. Pēc dievkalpojuma kafijas galds.

Minsterē trešdien, **24. decembrī**, plkst. 14 Svētā Jāņa kapellā (*Bergstr. 38*) Ziemsvētku dievkalpojums. Kalpo diak. L. Urdze.

Hanoverā svētdien, **28. decembrī**, plkst. 14 Markus baznīcas draudzes namā *Hohenzollernstr. 54* Ziemsvētku dievkalpojums. Kalpo diak. L. Urdze. Pēc dievkalpojuma pārrunas pie kafijas galda.

ZVIEDRIJA

Latviešu pensionāru apvienības (LPA) Adventa/Ziemsvētku svinības otrdien, **9. decembrī**, plkst. 13 Latvijas vēstniecībā, *Odengatan 5*, Stokholmā. Programmā: Ziemsvētku dziesmas, pasakas un dzeja, kā arī bērnu Lūcijas gājiens un loterija. Gaidāms arī Ziemsvētku vecītis ar dāvanu maisu. Lūdzam pieteikties iepriekš, vēlākais, dienu pirms sarīkojuma, zvanot Diānai, tālr. 073 945 39 66, vai Dzintrai, tālr. 070 441 31 5.

Stokholmas latviešu skolas Ziemsvētku eglīte svētdien, **14. decembrī**, plkst. 11.30 līdz 15. *Söderledskyrkan, Lingvägen 149, Farsta/ Gubbängen*. T-bana/metro pietura *Hökarängen*. Ieeja skolā bērniem un vecākiem bez maksas. Pārējiem viesiem – 50 kr. (no 2 gadu vecuma). Programmā: Skolas audzēkņu priekšnesumi, Kopīgas dziesmas, rotaļas, laimes aka; solījies ierasties Ziemsvētku vecītis. **Pieteikties līdz 8. decembrim**, rakstot Airai Miķelsonei *aira.mikelsone@gmail.com*. Līdzīgi ņemt groziņu kafijas galdu, iesaiņotu dāvaniņu laimes akai, skaidru naudu Ziemsvētku loterijai un svētku noskaņojumu!

Stokholmā otrdien, **9. decembrī**, plkst. 13 latviešu Pensionāru apvienība ielūdz uz Adventa / Ziemsvētku svinībām Latvijas vēstniecībā, *Odengatan 5*. **Programma:** Ziemsvētku dzies-

ZIEMASSVĒTKU TIRDZIŅŠ
STOKHOLMĀ

Zviedrijas Latviešu apvienība aicina uz gadskārtējo svētku tirdziņu sestdien, **20. decembrī**, no plkst. 12.30 līdz 16 *Wallingatan 34, 5 tr.* (durvju kods 8591), Stokholmā.

Varēs iegādāties tanī pašā rītā no Latvijas atvestus labumus, piem., rupju un saldskābo maizi, skābētus kāpostus, desiņas, šprotes, sieru, zirņus, saldumus un daudz ko citu. Visi mīļi gaidīti - ZLA valde

mas, pasakas un dzeja. Lūcijas gājiens, loterija, Ziemsvētku vecītis. Svētku kafijas galds. Visi mīļi gaidīti! LPA valde. Laipni lūdzam pieteikties pie Diānas, tālr.: 073 945 39 66, vai Dzintras, tālr.: 070 441 31 51.

Gēteborgā sestdien, **13. decembrī**, plkst. 13 *Folkpartiet* telpās *Nedre Kvarnbergsgatan 7* (atrodas „*Västra Nordstan*”) Gēteborgas Latviešu pensionāru biedrības Ziemsvētku tikšanās. Ņemiet līdz pantiņu un mantiņu. Jauni biedri laipni gaidīti. Valde

DIEVKALPOJUMI
Gēteborgā sestdien, 20. decembrī, plkst. 14 Hāgas baznīcā

notiks Gēteborgas Latviešu ev. lut. draudzes dievkalpojums. Draudzes kafija turpat baznīcā pēc dievkalpojuma.

Stokholmā otrdien, **24. decembrī**, plkst. 14 SOMU baznīcā (*Slottsbacken 2*) svētku vakarā notiks Stokholmas Latviešu draudzes Kristus piedzimšanas dievkalpojums. Dievkalpojumu vadīs prāv. Ieva Graufelde. Dievkalpojumu kuplinās tenors *Christer Wikmark* un svētku ansamblis. *Jums šodien dzimis Pestītājs*. Lk. 2:11

Upsalā trešdien, **25. decembrī**, plkst. 11 Vindhemas baznīcā Ziemsvētku dienā notiks Upsalas Latviešu draudzes Kristus piedzimšanas dievkalpojums. Dievkalpojumu vadīs prāv. Ieva Graufelde. *Un Vārds tapa miesa un mājāja mūsu vidū*. Jņ. 1:14